

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра теорії і практики перекладу з англійської мови

Кваліфікаційна робота магістра з перекладознавства
на тему: «Особливості маніпулятивних технологій в англійськомовному політичному дискурсі та способи їх відтворення українською мовою»

Студентки групи Па 58-23
факультету германської філології і
перекладу
освітньої програми
Перекладознавство: професійно-
орієнтований переклад (англійська
мова і друга іноземна мова) за
спеціальністю 035 Філологія
Гришко Вікторії Леонідівни

Науковий керівник:
к.ф.н., доцент
Мелько Христина Богданівна

Допущена до захисту
«_» _____ 2023 року
Завідувач кафедри теорії і практики
перекладу з англійської мови

_____ доц. Мелько Х. Б.
(підпис) (ПБ)

Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка: ЄКТС _____

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
KYIV NATIONAL LINGUISTIC UNIVERSITY
Department of Theory and Practice of Translation from English

Master Degree Thesis in Translation Studies

under the title: Peculiarities of manipulative means in English-language political discourse and ways of their reproduction in the Ukrainian language

Group Pa 58-23
School of German Philology and
Translation
Educational Programme Translation
studies: professionally oriented
translation
(English and Second Foreign Language)
Majoring 035 Philology
Victoria L. Hryshko

Research supervisor:
Kh. B. Melko
Doctor of Philology,
Full Professor

Kyiv – 2024

ЗМІСТ

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	7
ВСТУП.....	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ МАНІПУЛЯТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В МОВОЗНАВСТВІ ТА ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ	11
1.1. Засоби вираження стратегій маніпулювання в політичному дискурсі.....	11
1.2. Маніпулятивні технології як перекладознавча проблема.....	14
1.3. Особливості використання тактик та стратегій мовного впливу у політичному дискурсі	19
Висновки до Розділу 1.....	33
РОЗДІЛ 2. ЛІНГВІСТИЧНІ ЗАСОБИ МАНІПУЛЯТИВНОГО ВПЛИВУ У СУЧАСНОМУ АНГЛІЙСЬКОМОВНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ.....	35
2.1. Фонетичні засоби маніпуляції у сучасному англійськомовному політичному дискурсі.....	35
2.2. Лексико-силістичні засоби маніпуляції у сучасному англійськомовному політичному дискурсі.....	38
2.3. Граматичні засоби маніпуляції у сучасному англійськомовному політичному дискурсі.....	44
Висновки до Розділу 2.....	46
РОЗДІЛ 3. ВІДТВОРЕННЯ МАНІПУЛЯТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПЕРЕКЛАДІ ТЕКСТІВ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ.....	47
3.1. Застосування стратегій перекладу з метою збереження маніпулятивного впливу у політичному дискурсі.....	47
3.2. Застосування перекладацьких трансформацій з метою збереження маніпулятивного впливу у політичному дискурсі.....	49
Висновки до Розділу 3.....	71
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	72
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	74
СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ.....	79

ДОДАТКИ.....80

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ЗМІ – засоби масової інформації

МТ – маніпулятивні технології (технології маніпуляції)

НЛП – нейролінгвістичне програмування

ПД – політичний дискурс

ВСТУП

Політика вже давно є одним із найважливіших елементів функціонування сучасного суспільства, у задачу якого покладено регулювання взаємовідносин людей усередині суспільства, та забезпечення стійкості соціальних процесів. Як правило, дослідження політичного дискурсу здійснюється на фоні аналізу сфери медіа, оскільки дослідження в галузі політичної лінгвістики у медіапросторі сприяють виявленню нових явищ і прийомів, відображених у мові у зв'язку з різними змінами та подіями у політичному світі.

Політики часто схильні завуальовувати свої наміри, що є однією з головних ознак маніпулятивного впливу на аудиторію або опонентів. Політична комунікація відрізняється публічністю, односпрямованістю (від комунікатора до реципієнта), нестабільністю та неоднорідністю аудиторії. Але саме приховані інтереси та вербальні (і невербальні) маніпуляції, які можна спостерігати протягом майже будь-якого політичного виступу, спонукають науковців і донині вивчати вплив маніпулятивних технологій у сучасному політичному дискурсі.

Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що зараз як ніколи важливо бачити, аналізувати, вивчати і досліджувати будь-які маніпулятивні технології, сугестії, а також різноманітні стратегії впливу на соціум через політичні наративи. Також актуальність полягає ще й у розгляді підходів щодо розуміння поняття «маніпулятивні технології» та факторів, що сприяють виокремленню цього явища на лексико-стилістичному та граматичному рівнях.

Проблемою лінгвістичних особливостей політичних промов займалися наступні науковці: Дабіжа В., Кіслов Д., Діденко М., Жибак Д., Зіньковська Д., Ковалевська А., Кривобок Ю., Нагорна Л., Падалка О., Підгрушний В., Самойлова І., Подвойська О., а також зарубіжні Brown G., Chilton P., Schaffner Ch., Fairclough I., Fairclough N., Wilson J., Van Dijk T., та ін.

Проблематику технологій маніпулятивного впливу у політичних промовах вивчали наступні дослідники: Біляк І., Бойко О., Генералюк І.,

Корнєєв В., Мацько Л., Москаленко В., Петренко В., Петрик В., Присяжнюк М., Компанцева Л., Штоквиш О., Пустовіт Т., Крещенко М., Різун В., Юр'єва О., а також зарубіжні Allott N., Day N., Ferrara E., Chang H., Chen E., Muric G., Patel J., Fitzpatrick N., Gevorgian M., Kamil S., Macagno F., O'Keefe D., Saul J., Van Dijk T., та ін.

Метою даного дослідження є вивчення особливостей маніпулятивних технологій, аналіз їх функціонування в англомовних текстах політичних промов та способи їх перекладу українською мовою.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання наступних **завдань**:

1. Визначити, що таке маніпулятивні технології;
2. Класифікувати маніпулятивні технології та вивчити їх особливості;
3. Описати поняття політичного дискурсу та його основні особливості;
4. Пояснити тенденцію застосування маніпуляції у політичному дискурсі;
5. Дослідити фонетичні, лексичні та граматичні маніпуляції у сучасному англійськомовному дискурсі;
6. Проаналізувати застосування стратегій перекладу з метою збереження маніпулятивного впливу у політичному дискурсі;
7. Проаналізувати застосування перекладацьких трансформацій з метою збереження маніпулятивного впливу у політичному дискурсі.

Об'єкт дослідження – політичні промови як складові сучасного англійськомовного політичного дискурсу.

Предмет дослідження – технології маніпулятивного впливу у текстах (промов) англійськомовного політичного дискурсу під час перекладу українською мовою.

Матеріалом дослідження стали понад 100 англомовних одиниць, які були виокремлені з промов таких політичних діячів як Роберт Фіцо, Віктор Орбан, Жаїр Болсонару. Період вибірки мовного матеріалу 2022-2024 роки.

Наукова новизна роботи зумовлена детальним вивченням технологій маніпулятивного впливу у промовах англомовного політичного дискурсу з використанням різних інформаційних джерел.

Теоретичне значення праці полягає в тому, що її результати роблять вагомий внесок у загальний переклад, а також галузь вивчення політичного дискурсу англійської мови, у комунікативну лінгвістику, медіа-лінгвістику, теорію масової й медійної комунікації.

Практичне значення дослідження. Результати роботи можуть бути використані студентами та викладачами під час вивчення таких дисциплін як «Практичний курс перекладу англійської мови», «Стилістика», «Порівняльна граматики», «Лінгвістика» і «Мовознавство».

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (55 джерел), списку джерел ілюстративного матеріалу (4 джерела), та додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПОНЯТТЯ МАНІПУЛЯТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ

1.1. Засоби вираження стратегій маніпулювання в політичному дискурсі

У світі інформація стала справжнім джерелом сили, і той, «хто володіє інформацією, володіє всім». Маніпулювання пов'язане з умисним спотворенням інформації, де ключову роль відіграє символізація, що створює «уявні світи». Соціальний світ, представлений через розподіл властивостей та статусів, виступає у ролі символічної системи, що включає різноманітні соціальні практики, позиції та статуси. Це призводить до символічної боротьби за владу, прагнення нав'язати уніфіковане, легітимне бачення світу.

Необхідно підкреслити, що вплив, у якому інформація сприймається некритично, без зовнішнього примусу та раціонального осмислення, називається навіюванням. За допомогою навіювання можна непомітно впровадити у свідомість адресата сторонню ідею, не вдаючись до його явної участі. Здатність людини сприймати навіювання залежить тільки від його фізіологічних і психічних особливостей, а й від готовності прийняти інформацію, якщо вона узгоджується з його життєвим досвідом. Сучасний темп життя з нестачею часу на роздуми сприяє менш усвідомленому поведінці, заснованому не так на переконаннях, але в реакціях.

Навіювання буває як навмисним, і випадковим, прямим чи непрямим. Непряме навіювання є основним механізмом маніпуляції: інформація передається замасковано, наприклад, у вигляді прихованої реклами, яка не виділяється в загальному потоці. При цьому акцент робиться не так на авторитеті маніпулятора, як на методах дії. Уся сила зосереджена на повідомленні, яке може використовувати різні прийоми маніпуляції.

Таким чином, мистецтво маніпуляції полягає в здатності грамотно організувати повідомлення, сформулювати явний зміст і приховати в ньому неочевидні спонування, що спонукають людину до певних дій. Мета маніпуляції — підштовхнути людину до вчинків, які вона спочатку не

планувала, зберігаючи ілюзію незалежності вибору. З погляду психології, маніпуляція є спосіб соціальної взаємодії та управління, заснований на використанні прихованих методів впливу. Найточніше визначення, придатне нашого дослідження, звучить так: «маніпуляція — це форма психологічного впливу, під час якого маніпулятор непомітно впроваджує у свідомість адресата мети, бажання, наміри чи установки, які з його поточними потребами».

В Академічному тлумачному словнику української мови [1] технологія визначається як сукупність знань та відомостей про послідовність окремих операцій, що застосовуються у процесі виробництва чогось. Виходячи з цього, маніпулятивні технології можна описати як послідовність дій маніпулятора, спрямованих на прихований вплив на психіку адресата з метою навіювання та формування установок.

Нейролінгвістичне програмування (НЛП) можна розглядати як форму "психічного програмування", яка включає методи впливу на інших і техніки роботи з підсвідомістю. У рамках нашого дослідження НЛП відіграє важливу роль, оскільки його ефективність особливо проявляється за безпосереднього контакту маніпулятора з адресатом.

Телебачення займає особливе місце у процесі маніпуляції. Воно не тільки сприяє значному підвищенню політичної культури аудиторії, а й створює ілюзію прямого контакту та швидкого зворотного зв'язку між суб'єктом та об'єктом впливу.

Телебачення трансформує комунікацію в шоу, у спектакль із власною драматургією, що дозволяє ефективно втягувати аудиторію у процес взаємодії. Воно спрямоване формування колективних емоцій і непомітне поділ аудиторії на групи, змушуючи людей реагувати вплив швидше як члени корпоративного співтовариства, ніж як індивідуальні особистості. В українських реаліях телеканали належать фінансово-промисловим групам, більшість із яких або тісно пов'язані з владними структурами, або використовують їх для просування своїх корпоративних та політичних інтересів.

Як зазначав американський дослідник Р. Макнейл у своїй книзі «Машина маніпулювання народом» ще 1968 року, телебачення стало причиною радикальних змін у політичному інформуванні суспільства, яких відбувалося з часу заснування республіки. Жоден інший засіб масової інформації до поширення телебачення не вносив таких значних змін до методів переконання мас.

Суть проблеми полягає не тільки в телебаченні, а в тому, що воно стало технічною базою для впровадження складних маніпулятивних стратегій. Насамперед, йдеться про формування цілої індустрії телевізійної політичної реклами. Телебачення виявилось більш потужним засобом навіювання в політиці, ніж друковані видання та радіо, оскільки воно має унікальну здатність "розмивати" кордон між істиною та брехнею, що досі залишається частково незрозумілим. Навіть відверта брехня, подана через телеекран, не викликає у глядачів моментального критичного сприйняття – їхній психологічний захист відключено. Провладні ЗМІ, висвітлюючи суспільно значущі події під певним кутом, сприяють зростанню антагонізму у суспільстві, навіть якщо ці події неможливо приховати.

1.2. Маніпулятивні технології як перекладознавча проблема

Систематизуючи думки різних дослідників, можна охарактеризувати маніпуляцію як прихований психологічний метод управління людьми та його поведінкою, спрямований непряме спонукання до виконання певних дій. Головні причини маніпуляції пов'язані з внутрішнім конфліктом людини, який одночасно прагне незалежності та самодостатності, але в той же час хоче спертися на підтримку оточуючих. Усвідомлюючи своє становище у світі, або так звану «екзистенційну ситуацію», людина нерідко відчуває безпорадність, а страх пригніченості вважається одним із її основних страхів. Це призводить до того, що маніпулятор стає тим, хто уникає близьких відносин і воліє взаємодіяти з іншими через певні ритуали і непрямі прийоми.

Маніпуляція може виявлятися по-різному, залежно від підходу взаємодії. Одні маніпулятори поведуться активно, демонструючи силу та уникаючи ознак слабкості, спираючись на свій соціальний статус та встановлюючи правила. Інші, навпаки, можуть прикидатися безпорадними, щоб створити видимість пригніченого становища. Деякі розглядають життя як постійну боротьбу, яка потребує безперервної настороженості, тоді як інші усуваються від взаємодії, вдаючи, що їм однаково.

Поведінкові стереотипи грають ключову роль процесі маніпуляції, оскільки вони створюють основу для передбачуваності реакцій. Людина часто схильний повторювати однакові події у подібних ситуаціях, покладаючись на моделі поведінки, що вже склалися, що і використовується для впливу на його свідомість.

Таким чином, на наше переконання, маніпуляція – це програмування поведінки людей за допомогою духовного, психологічного впливу на них. Цей вплив спрямований на психічні структури людини, здійснюється приховано і має за завдання змінити думки і мету людей у напрямку, потрібному (у випадку нашого дослідження) владі чи певному політичному лідеру.

У сучасному політичному дискурсі категорія «політична маніпуляція» трактується як система ідеологічних та духовно-психологічних методів на масову свідомість, метою якої є нав'язування певних ідей та цінностей. Це цілеспрямований вплив на громадську думку та поведінку, спрямовану на зміну їх у заданому напрямку.

Маніпуляцію можна як форму психологічного впливу, орієнтовану на зміну активності електорату, його переконань, думок і поглядів. У разі сучасного суспільства маніпуляція свідомістю перетворюється на своєрідний спосіб контролю за духовним станом покупців, безліч управління їх поведінкою, нав'язуючи ідеї, установки, мотиви і поведінкові стереотипи, вигідні ініціатору.

Політична свідомість, що розглядається в контексті цієї проблеми, є опосередкованим відображенням політичного життя суспільства, в центрі якого знаходяться питання влади, формування, розвитку та задоволення інтересів та потреб політичних суб'єктів.

Основні засоби маніпуляції суспільною свідомістю можна поділити на такі:

- Мовні засоби: використання різних штампів, термінів, ідеологічних та політичних кліше;
- Невербальні методи: блокування або затримка поширення «невигідної» інформації, а також її подання у вигідному для маніпулятора контексті;
- Активні засоби: насадження стереотипів та цінностей;
- Пасивні методи: фрагментарність і неповнота інформації, що подається.

Об'єктом маніпуляції найчастіше стає масове політичне свідомість, що характеризується повсякденно-емпіричним рівнем сприйняття. Воно зазвичай проявляється у таких рисах, як статичність, безсистемність, однобічність розвитку, схильність до стереотипного мислення, міфологізація, ситуативність, монологічність суджень та нездатність до діалогу. Саме ця форма свідомості містить найбільше ірраціональних елементів, що робить її особливо вразливою

до маніпулятивних впливів. Таким чином, раціональні методи впливають переважно на раціонально мислячу частину суспільства, тоді як ірраціональні способи впливають на суспільство в цілому. Це одна з основних причин широкого використання маніпуляції у масовій свідомості та її значущості як суспільного феномену.

Розрізняють певні види процесів маніпулювання масовою свідомістю. До їхнього числа віднесемо [12: 81]:

- міфотворчість;
- формування «картини світу» у масовій свідомості;
- формування ідеології;
- розробка технологій ведення інформаційної війни;
- використання систем дистанційного перекручування і знищення інформації, вплив через мультимедійні сайти;
- розробка процесів психологічної війни;
- маніпуляція із застосуванням психотехнологій;
- семантичне маніпулювання і використання чуток.

Маніпуляції можна поділити на три основні категорії: масові, особистісні та політичні. У цій статті розглядаються політичні маніпуляції, які являють собою приховане управління свідомістю і поведінкою людей, що спонукає їх до дій або бездіяльності всупереч своїм справжнім інтересам. До методів політичного маніпулювання належать замовчування незручних фактів, спотворення дійсності, упереджена інтерпретація подій, дискредитація опонентів через навішування ярликів, використання групових інтересів та поширення хибної інформації [24:12].

Одним із ключових інструментів політичної маніпуляції є соціально-політичний міф — поширення ідей, які сприймаються переважно на віру, без критичного осмислення. У кожному суспільстві існують міфи, які активно підтримуються владою, особливо через засоби масової інформації. Міфи як інструмент впливу дозволяють перерозподіляти владні ресурси без суттєвого опору з боку деморалізованих опонентів, радикально змінювати політичну

обстановку, різко змінювати громадську думку та відкривати доступ до нових механізмів влади. Вони забезпечують можливість контролю за масовою свідомістю, особливо у умовах обмежених ресурсів влади.

Політичний міф спотворює сприйняття реальності, формуючи у свідомості особливу структуру — міфосвідомість, яка полегшує розуміння складного світу політики. Це спрощення ґрунтується на цілісних та гармонійних уявленнях, побудованих на вірі, а не на логічних знаннях, які найчастіше суперечливі та насичені образами. Міфосвідомість є складним соціально-психологічним феноменом, що включає як раціональні (свідомі), так і ірраціональні (підсвідомі та несвідомі) елементи психіки.

З удосконаленням інформаційних технологій маніпуляція набуває все більшого значення, оскільки розширюються можливості використання маніпулятивних стратегій та тактик. Посилення ролі засобів масової комунікації веде до появи таких явищ, як «медіа-свідомість», «четверта влада», «глобальне інформаційне суспільство» та «світ симулякрів», які сприяють поширенню маніпулятивного впливу. Швидкий розвиток комп'ютерних технологій і медіа породило феномен «кліпової» або «цифрової свідомості», що посилює тенденцію до поверхневого сприйняття інформації та небажання заглиблюватися в те, що зрештою призводить до руйнування адекватного розуміння реальності.

Політичні еліти, володіючи владою, активно прагнуть впливати на суспільну свідомість, використовуючи всі можливі засоби контролю масової інформації. Засоби масової інформації, які замінили реальний світ на потік політичних подій, що постійно змінюється, стали ключовим інструментом для впливу на громадську думку. Контролюючи ЗМІ, влада отримує можливість керувати суспільною свідомістю і використовує це як важливий ресурс для просування своїх інтересів.

На сьогоднішній день маніпуляція через ЗМІ набуває різних форм і включає такі методи, як: проведення прес-конференцій, конференцій та

презентацій; організація прес-турів; публікації у ЗМІ (статті, інтерв'ю, огляди, кейси); поширення чуток; використання телебачення, радіо та Інтернету.

Ці підходи можуть застосовуватися як окремо, так і в комбінації з візуальними елементами, що посилює вплив на аудиторію. До того ж використання кольору в повідомленнях привертає увагу та впливає на психічне сприйняття людини, налаштовуючи її на певне емоційне сприйняття.

Маніпулятивні технології є послідовним набором методів і прийомів впливу, спрямованих на те, щоб спонукати людей до заздалегідь запланованого рішення. Вміле використання таких технологій дозволяє маніпуляторам досягати потрібних результатів, формуючи в масовій свідомості відповідні для себе суспільні та поведінкові настанови.

Методи маніпуляції, що спираються на психологію сприйняття, включають поетапну реалізацію, яка охоплює планування, збір даних про цільову аудиторію, вибір ефективних методів впливу, створення відповідних умов, оцінку результатів та коригування впливу у разі потреби.

Крім того, маніпулювання свідомістю електорату передбачає певний ступінь довіри суспільства до політичного лідера і по-суті стимулюється його довірою. Проте при виході за межі припустимого довіра легко переходить у віру, чи у недовіру. А довіра складає потужний ірраціональний резерв політики, а також утворює при цьому не менш значний потенціал соціально-політичного ідеалу. Те, що цей потенціал не тільки не шкодить політиці, але й охоче використовується владою, не викликає сумніву. А успішне використання маніпуляції свідомістю, що належним чином впливає на вибір електорату, може означати фінансову та інтелектуальну перевагу [37: 55].

1.3. Особливості використання тактик та стратегій мовного впливу у політичному дискурсі

Для більш чіткого розуміння та аналізу необхідно дати точне визначення політичному дискурсу (далі – ПД). ПД є одним із найбільш значущих феноменів в історії, починаючи з моменту появи перших держав та їх політичних систем. Питання взаємозв'язку мови та влади відбивається в ПД, який останніми роками привернув увагу філософів, політологів, соціологів і лінгвістів. Це пов'язано із загальною тенденцією демократизації різних сфер життя та розвитком ЗМІ, що дозволило виділити ПД в окрему галузь лінгвістичного дослідження.

Політика та мова нерозривно пов'язані, оскільки політична сфера не може існувати без комунікації. Мова необхідна політикам для інформування, прийняття законів, переконання та управління. На відміну багатьох інших сфер людської діяльності, політика переважно реалізується через дискурс, оскільки значної частини політичної активності виявляється у мовної формі.

Коли політична комунікація почала набувати рис маніпуляції свідомістю, ПД став ключовим об'єктом лінгвістичного аналізу. Це означає, що мовні явища, що виявляються у публічних виступах, пропагандистських текстах та заявах політиків, можуть розповісти про промовця більше, ніж прямі висловлювання[28:197]. Варто зазначити, що мова політичного спілкування має величезне значення, тому зв'язок між мовою та політикою завжди був особливо тісний.

Усний ПД охоплює інтерв'ю з політиками, їх виступи та офіційні заяви, тоді як письмовий ПД включає матеріали, представлені в ЗМІ, такі як агітаційні листівки, буклети, графічні тексти та поштова кореспонденція. Е. Шейгал наголошує, що будь-які матеріали, пов'язані з політикою, слід розглядати як складові «політичного дискурсу»[14:111].

Вивчення як усного, так і письмового ПД базується на багатьох факторах, але концептуальний фактор є особливо важливим, оскільки відповідна організація понять у ПД забезпечує його успіх.

Як зазначають дослідники, кожен політичний режим має свій унікальний політичний дискурс, який відображає його сутність та національні особливості. Аналіз політичної мови та мовних практик влади у певні історичні періоди дозволяє відновити фрагменти минулого та побачити особливості розвитку суспільства в цей період через призму політичної комунікації.

Політичний дискурс є формою рефлексивної мовної взаємодії, що відбувається у політичній сфері, і включає сукупність текстів, пов'язаних із питаннями захоплення, утримання та використання державної влади. При цьому важливо враховувати різні підходи вчених до визначення «політичного дискурсу», які включають:

- мовну практику, реалізовану у політичному контексті, з урахуванням сукупності позамовних чинників, що впливають формування дискурсу;
- організовану та тематично зосереджену послідовність висловлювань, яка відбувається у конкретних історичних та соціальних умовах та здатна вплинути на владні відносини в суспільстві;
- комплексна мовна дія, побудована за певною моделлю;
- форма інституційного дискурсу, що виникає у таких інституційних рамках, як засідання уряду, парламентські сесії, з'їзди політичних партій;
- цілісна освіта, що у вигляді конкретної мовної дії, структурованого за певним шаблоном, і є формою соціальної дії, що визначає цінності, норми та соціальні практики, що під впливом інституційних структур та історичних процесів.

Наше уточнене визначення «політичного дискурсу» зосереджено на розумінні мовної комунікації, яка в умовах сучасного інформаційного

суспільства набуває нових форм і відрізняється рефлексивністю — здатністю до аналізу та осмислення інформації, що передається. Зміст політичного дискурсу, як правило, спрямований на конкретні політичні дії, пов'язані з боротьбою за владу або її утриманням, що можна вважати його ключовою характеристикою, яка виявляється у всіх жанрах, таких як агітаційні промови, парламентські дебати, дискусії, політичні інтерв'ю, виступи та урядові заяви.

Політичні виступи та урядові заяви є монологічними за своєю природою, що передбачає відсутність діалогової взаємодії між учасниками комунікації. Основна мета таких промов — передача інформації та вплив на аудиторію.

Ці жанри відповідають принципам спрямованості на внутрішню та зовнішню аудиторію: мова може бути орієнтована на вузьке коло фахівців (внутрішня спрямованість урядової заяви) або на широку громадськість (зовнішня спрямованість).

У політичному дискурсі мова сприймається як інструмент реалізації соціальної влади та засіб формування світогляду, а чи не просто його висловлювання. Ідеологічна спрямованість полягає в тому, що політик у тексті висловлює свої цінності та оцінки, найчастіше прагнучи нав'язати їх аудиторії. Це реалізується за допомогою особливих мовних прийомів, таких як синтаксична структура тексту, використання паралельних конструкцій, риторичних питань, повторів та інших засобів, що посилюють логічний та емоційний вплив на слухачів.

Інтертекстуальність є характерною рисою політичного дискурсу та передбачає участь кількох авторів у створенні висловлювання. Відповідальність за зміст може лежати як на політиці, так і на політичній партії або групі, від імені яких він виступає, а також на копірайтерах і спічрайтерах, які беруть участь у підготовці мови.

Однак, незважаючи на це, інтертекстуальність не перешкоджає вивченню мовної поведінки політика з урахуванням його особистих, унікальних характеристик.

Інтертекстуальність передбачає участь кількох авторів у створенні та розповсюдженні ідей, які потім реалізуються у вигляді публічного висловлювання, яке вимовляє одна людина. Політичний дискурс є цілісним повідомленням з певною прагматичною метою — залучити людей до політичного процесу. Він поєднує елементи як усного, так і писемного мовлення, а також використовує семіотичні засоби (включаючи пара- та екстралінгвістичні). При цьому, незважаючи на дотримання демократичних принципів, політичний дискурс дотримується суворих правил інституційної ієрархії. У цьому контексті мова стає основним інструментом політика у боротьбі за владу та підтримку своїх прихильників.

Вчені виділяють чотири ключові аспекти, які перетворюють мову на засіб соціальної влади [7:21]:

- вибір мовних засобів висловлювання повідомлення;
- багатозначність слів, коли вони можуть викликати різні асоціації та мати різні значення залежно від ставлення того, хто говорить до теми;
- гнучкість мови як відкритої системи, що дозволяє створювати нові вирази та змінювати значення слів у різних контекстах;
- відображення мови як системи, яка показує ставлення до влади.

Т. ван Дейк розглядав дискурс як важливу складову соціокультурної взаємодії, що характеризується інтересами, цілями та стилями. Він запропонував аналізувати дискурс як частину соціальної реальності. Підхід ван Дейка ґрунтується на взаємозв'язку між дискурсом конкретної групи та її суспільним знанням: «суспільне знання про владу формує дискурс влади, а дискурсивні структури влади, у свою чергу, визначають суспільне знання» [53:361].

Щоб зрозуміти суть цієї взаємопов'язаної системи, необхідно розглянути різницю між дискурсом і громадським знанням, у якому наполягає ван Дейк. Дискурс – це сукупність мовних значень, виражених у мові, тоді як суспільне знання включає існуючу інформацію про конкретну область (або домени, як це

називає ван Дейк). Структура цього домену визначає способи сприйняття, формування та впливу дискурсу.

Т. ван Дейк розглядає дискурс як лінгвістичну структуру, що створюється суб'єктом, і визначає його як модель, що формується, що складається зі специфічних мовних елементів — риторичних фігур, наративних прийомів, стилю, акцентів і змістовних інтерпретацій, таких як аргументація (вираження оціночних суджень) та при оцінках оціночних суджень. або цитат заслуговують на довіру осіб. У цьому дискурсі часто порівнюють із поняттям «жанр».

Особливістю дискурсу є потенційно необмежений обсяг. Він може охоплювати цілі галузі знань чи соціального життя, такі як політика, медицина чи інші «домени», і торкатися конкретних суспільних питань, наприклад, расизм, національну нетерпимість, ксенофобію, і навіть обговорювати спірні теми, як аборти чи одностатеві шлюби. Крім того, дискурс може стосуватися окремих подій, наприклад подій 11 вересня.

Незважаючи на широку сферу застосування, дискурси підпорядковуються певним правилам формування та функціонування. Дискурс залежить від суб'єкта, що його створює, тому для його аналізу важливо враховувати контекст та особливості цього суб'єкта.

Специфічні види дискурсу, такі як політичний, науковий, юридичний чи судовий, потребують участі суб'єкта у відповідному суспільному контексті. Політичний дискурс, на думку Т. ван Дейка, обмежений інституційними рамками — це конкретні інститути, в яких, згідно з встановленими правилами та процедурами, виступати можуть лише особи, які на це отримали право, дотримуючись формальних вимог. Головним інститутом політичного дискурсу є парламент, а також (хоча не завжди) найвищі органи державної влади, наприклад, президент. Виконавчі органи, або бюрократія, формують бюрократичний дискурс, який суттєво відрізняється від політичного за своїми характеристиками.

Політичний дискурс найбільш яскраво проявляє себе в інституті парламенту, де можливі промови, виступи і тексти, що стосуються політичного домену суспільства.

З лінгвістичної точки зору дискурс – це процес живого вербального спілкування, який характеризується великою кількістю відхилень від канонічного писемного мовлення.

А. Шейгал [34:16] у своїх лінгвістичних дослідженнях пропонує три підходи до аналізу політичного дискурсу, кожен із яких фокусується на різних аспектах взаємодії мови та політики.

Перший підхід — дескриптивний — ґрунтується на класичних методах риторичного аналізу і спрямований на дослідження мовної поведінки політиків, вивчення мовних засобів, що використовуються ними, риторичних прийомів, а також стратегій маніпуляції свідомістю. Цей підхід дозволяє виявити, яким чином політики впливають на аудиторію через різні мовні техніки, використовуючи особливості мови для переконання, формування громадської думки та досягнення політичних цілей. Наприклад, аналізуються способи використання метафор, гіперболізації, епітетів, а також інших стилістичних прийомів, які можуть посилювати емоційний вплив на аудиторію.

Другий підхід – критичний – зосереджений на аналізі мови та дискурсу з погляду соціальної моралі та етики. Він розглядає мову як інструмент влади та спосіб соціального контролю. В рамках цього підходу досліджуються питання про те, як мова використовується для підтримки та зміцнення існуючих владних структур, як вона сприяє легітимації чи делегітимації певних політичних та соціальних норм. Критичний підхід підкреслює, що мова не є нейтральним засобом комунікації, а є механізмом для формування ідеологічних установок та маніпулювання суспільною свідомістю. Наприклад, вивчення мови політичної пропаганди чи урядових заяв може показати, як формуються уявлення про ворога, створюється образ «іншого» чи посилюються стереотипи.

Третій підхід — когнітивний — спрямований на вивчення ментальних процесів, пов'язаних із сприйняттям та опрацюванням інформації в рамках

політичного дискурсу. Цей підхід дозволяє перейти від аналізу окремих мовних одиниць та структур до моделювання когнітивних схем та ментальних моделей, що лежать в основі сприйняття політичних повідомлень. Когнітивний підхід розглядає, яким чином люди інтерпретують політичну інформацію, як формуються їхні переконання та погляди на основі даних, що надходять. Наприклад, вивчення того, як метафори формують сприйняття політичної реальності, дозволяє зрозуміти, чому одні концепти здаються переконливішими за інші, і як це впливає на поведінку виборців.

Шейгал стверджує, що ключовою функцією політичного дискурсу є інструментальна – це боротьба за владу, її завоювання та утримання. Ця функція має глобальний характер щодо мови, оскільки політична комунікація охоплює весь спектр коштів, вкладених у досягнення цієї мети. Наприклад, мова використовується для мобілізації громадян до дій через прямі звернення, гасла, законодавчі акти та інші форми впливу. Крім цього, створюється певний емоційний настрій — надія, гордість за країну, ворожість, ненависть, що є додатковим стимулом для підтримки суспільної активності. Істотну роль цьому контексті грають мовні акти, створені задля зміцнення підтримки та довіри з боку аудиторії, оскільки політична діяльність значною мірою залежить рівня суспільного схвалення.

На додаток до цього, Д. Грейбер [7:167] у своїх дослідженнях виділяє три основні функції політичного дискурсу:

Поширення інформації — важлива функція політичного дискурсу, спрямована на інформування громадян про політичні події, рішення, позиції та наміри влади. Це дозволяє забезпечити прозорість та підвищити поінформованість суспільства, однак у деяких випадках інформація може бути подана вибірково, щоб сформуванати певне сприйняття подій.

Формування порядку денного — функція, що полягає у контролі за поширенням інформації та встановлення пріоритетів. Це передбачає вибір тим, що виносяться на обговорення, та визначення питань, що стають предметом суспільної уваги. Таким чином, політичний дискурс здатний визначати, які

теми вважаються важливими, а які є другорядними, що безпосередньо впливає на сприйняття політичної реальності.

Прогнозування та аналіз — включає не лише ретроспективне осмислення політичного досвіду, а й формування очікувань щодо майбутніх дій і рішень. Це важливо для легітимізації прийнятих рішень та упередження можливих реакцій суспільства на ті чи інші ініціативи.

Політичний дискурс існує у двох моделях: тоталітарній та демократичній, кожна з яких має свої особливості. У разі тоталітарного режиму політичний дискурс часто наближається до релігійному за своїми характеристиками. Тут політичний лідер нерідко сприймається як харизматична постать, що має майже надприродні якості, чиї слова мають сакральний характер. У демократичному суспільстві дискурс більш відкритий до обговорення та полеміки, хоча й у ньому присутні елементи контролю та управління масовою свідомістю.

В цілому, політичний дискурс є потужним засобом формування суспільної свідомості та сприйняття реальності, а його аналіз дозволяє виявити способи, за допомогою яких політичні еліти прагнуть досягти своїх цілей, впливаючи на думки, емоції та поведінку громадян.

Політичний дискурс виконує ключову роль у пропаганді, переконанні та впливі на аудиторію. Він є важливим елементом соціокультурної взаємодії, що характеризується інтересами, цілями, стилями, а також формуванням громадської думки, яка вигідна автору дискурсу.

Незважаючи на те, що проблема маніпуляції активно вивчається, як і раніше, залишається недостатньо дослідженим, яким чином слова та інформація впливають на людей. Ясно одне: соціальна влада прагне використати силу слів для впливу. Слова здатні як служити інструментом мислення, а й ставати частиною інформаційних потоків, які створюють умови до виконання конкретних дій і досягнення певних цілей.

Інформаційна активність має значний потенціал для зміни існуючих владних ієрархій, оскільки інформаційний вплив може бути гнучкішим і динамічнішим, ніж традиційні владні структури. Інформація сама по собі є

нестабільною, оскільки її вплив на владу залежить від умов, що постійно змінюються. У сучасних умовах інформаційна активність стає ефективнішим засобом впливу, ніж безпосередня влада. Така ситуація може виникнути як внаслідок пасивності та бездіяльності з боку владних структур, так і внаслідок активних, цілеспрямованих дій опозиції, які використовують агресивні стратегії інформаційної боротьби.

У цьому контексті важливу роль відіграє маніпуляція інформаційними потоками, яка може сприяти зміні політичної та соціальної динаміки. У період виборів, наприклад, маніпулятивні стратегії створюють умови розриву існуючих ієрархічних зв'язків, які зазвичай служать стабілізації системи. Цей розрив спрямовує енергію на перебудову системи, дозволяючи їй набувати нових форм і конфігурації. Таким чином, спочатку здійснюється захоплення інформаційного простору та встановлення інформаційного контролю, а вже потім – перехід до оволодіння реальною владою [13:100].

Термін "маніпуляція" спочатку означає "складні дії або прийоми, що виконуються з певною метою" [29:50]. Однак у сучасному розумінні об'єктом маніпуляції стає людина, її свідомість та сприйняття. Мова йде про цілеспрямований вплив на психіку та поведінку людей, використовуючи різні методи та техніки, які не завжди явно виражені. Сучасна маніпуляція включає маніпулювання свідомістю, використанням засобів масової інформації та цифрових технологій, щоб потай впливати на сприйняття та прийняття рішень людей.

Маніпуляція інформацією сучасному суспільстві виходить межі традиційних методів пропаганди і переконання, стаючи тоншою і витонченою. З розвитком цифрових технологій та соціальних мереж збільшується можливість адресного впливу на цільові аудиторії, використання даних про поведінку та уподобання людей для побудови персоналізованих стратегій впливу. Це створює умови для посиленого впливу на масову свідомість, підірив традиційних авторитетів і формування нової системи цінностей та ієрархій, які служать інтересам тих, хто контролює інформаційні потоки.

Сучасні інформаційні війни часто ґрунтуються на створенні альтернативних версій реальності, використанні фейків, дезінформації та інших маніпулятивних прийомів, що посилює нестійкість громадської думки та збільшує ймовірність соціальних та політичних криз. При цьому ефект маніпуляції може бути як короткостроковим, коли зміна громадської думки відбувається протягом обмеженого часу, так і довгостроковим, коли змінюються глибинні переконання та встановлення людей.

Таким чином, маніпуляція інформацією та свідомістю людей стає важливим елементом у політичних та соціальних процесах, впливаючи на перебіг подій та перерозподіл влади. В умовах постійно змінного інформаційного простору вміле управління інформацією може стати вирішальним фактором у боротьбі за політичний та суспільний вплив.

Порівнюючи дефініції поняття «маніпуляція» зі словників та численних робіт (у тому числі зарубіжних), Є. Доценко [9: 146] дійшов висновку, що в більшості джерел відсутнє чітке визначення цього терміна, однак вдається виявити ознаки, які використовуються дослідниками для його визначення, а також узагальнити критерії цього поняття:

- родова ознака – психологічний вплив;
- відносини маніпулятора до адресата як до засобу досягнення власних цілей;
- бажання отримати односторонній вииграш;
- прихований характер впливу (як факту впливу, як і його спрямування);
- використання (психологічної) сили, гра на слабкостях;
- спонукання, мотиваційне привнесення;
- майстерність та вправність у здійсненні маніпулятивних дій.

Дослідник трактує маніпуляцію як форму психологічного впливу, спрямованого на приховане впровадження у свідомість адресата певних цілей, бажань, намірів чи установок, які від його поточних переконань. Це вплив на психіку, що спонукає адресата до дій, вигідним для маніпулятора (адресанта), але неявним чином.

У політичному дискурсі розрізняють кілька типів маніпуляції залежно від характеру інформаційних спотворень[11:124]:

1. Референціальне маніпулювання: пов'язане зі спотворенням уявлення про денотат чи референт у процесі позначення реальності. Це може містити спотворення фактів (брехня, підтасовування, перебільшення, замовчування інформації) та створення референційної невизначеності.
2. Фокусне маніпулювання: змінює прагматичний фокус, змінюючи кут зору проблему, що змушує адресата сприймати їх у вигідному для маніпулятора світлі.
3. Аргументативне маніпулювання: порушує правила спілкування, наприклад, логічну послідовність або цілісність тексту, шляхом уникнення відповіді або перемикання теми.
4. Ухилення від обов'язку доводити: включає такі стратегії, як імунізація (формулювання погляду в незаперечній формі, яка не потребує доказів) або надання неповної інформації, що підтверджує твердження. Це може виражатися в опущенні точних кількісних показників або запровадження елементів невизначеності.
5. Маскування логічних ходів: включає заміну одного твердження іншим, наприклад, подання твердження як передумови чи імплікатури, заперечення під виглядом згоди, використання помилкових аргументів.

Прикладом фактологічного маніпулювання у політичному дискурсі є застосування лінгвістичних прийомів для дискредитації політичного опонента з метою ослаблення його політичних позицій [5:221]. Лінгвістичні прийоми можна умовно розділити на три основні групи: фонетичні, лексичні та граматичні [8:147].

До першої групи належать прийоми, які головним чином пов'язані з проявами людської кмітливості та юридичної грамотності, тому до лінгвістики вони мають опосередковане відношення. Сюди можна віднести дроблення, часткове приховування і спотворення інформації, спекуляцію сенсаціями,

створення помилкової терміновості, змішання інформації об'єктивного і суб'єктивного характерів і ін. Дія цих прийомів тісно пов'язана з явищами білої, сірої та чорної пропаганд, різним психологічним впливом на реципієнтів аж до занурення в депресивний, панічний і інші види станів. У цій групі окремим підвидом можна виділити графічний рівень сприйняття інформації, де працює метаграфеміка і супраграфеміка.

Фонетичний рівень маніпуляції у політичному дискурсі грає значної ролі, оскільки орієнтований сприйняття мови через слух. Тут на перший план виходять такі елементи, як тон, інтонація, темп промови, паузи, мелодика та тембр голосу. Ці фактори впливають на емоційне сприйняття повідомлення та можуть значно посилити його вплив. Крім того, існує асоціативний зв'язок між звуками та їх сприйняттям, що пов'язане із фоносемантикою — наукою про значення звуків.

Наприклад, часте використання звуку [r] у промові може викликати асоціації з агресією або ворожістю, тоді як звук [l], особливо у поєднанні з м'якими голосними, надає промови плавність і заспокійливий ефект. Також на фонетичному рівні можуть використовуватися такі прийоми, як римовані фрази та звукові повтори для посилення ритмічного ефекту та запам'ятовування. Прикладом є плакат із написом «Killary Rotten Clinton», який з'явився на одному з передвиборних мітингів Дональда Трампа, де гра слів та звуковий ряд створювали негативну конотацію.

Лексичні засоби маніпуляції є великим арсеналом, який часто використовується в політичній риториці. Лексичні прийоми дозволяють змінити сприйняття подій, формуючи необхідну інтерпретацію фактів. Одним із поширених прийомів є номіналізація, яка дозволяє абстрагуватися від конкретних дійових осіб та фокусуватися на діях чи процесах.

Наприклад, фраза «були вжиті заходи» не вказує, хто саме вжив заходів, що дозволяє уникнути відповідальності. Метафори та метонімії також є ефективними лексичними інструментами, оскільки вони можуть задавати певні

асоціації та формувати сприйняття подій у бажаному контексті. Важливу роль грають звані «слова-амеби», які мають широку і розмито певну семантику. Це терміни, які звучать зрозуміло і навіть переконливо, але насправді можуть означати різні речі у різних контекстах, що дозволяє політичним діячам уникати конкретики та маніпулювати значеннями.

На граматичному рівні мовна маніпуляція задіює можливості морфологічних категорій та синтаксичних конструкцій. Тут часто застосовуються безособові конструкції, що дозволяють обійтися без зазначення конкретного суб'єкта дії. Наприклад, твердження «необхідні реформи» не конкретизує, хто має їх проводити, створюючи ілюзію об'єктивності та узагальненої вимоги. В. Є. Чернявська підкреслює, що такі конструкції посилюють емоційний вплив на аудиторію, особливо у поєднанні з риторичними питаннями, які привертають увагу та викликають потрібні емоції.

Знання механізмів маніпуляції, а також уміння використовувати різні рівні мови для досягнення політичних цілей є важливим інструментом у руках політичних лідерів. Маніпуляція у політичному дискурсі вимагає стратегічного підходу, у якому кінцева мета є визначальним чинником для вибору тактики та прийомів. Застосування таких стратегій не обмежується прямим впливом на свідомість аудиторії, але також включає методи, що дозволяють формувати контекст, де певні ідеї сприймаються як більш прийнятні або навіть неминучі.

Розуміння суспільних настроїв та соціального контексту відіграє ключову роль в успіху маніпуляції. Наприклад, в умовах політичної нестабільності чи економічної кризи маніпулятори можуть посилено експлуатувати страхи, надії чи невдоволення суспільства, використовуючи мову для мобілізації емоцій та спрямовуючи їх у потрібне русло.

Це може включати апеляцію до патріотизму, загрозу зовнішніх ворогів чи необхідність термінових реформ. У таких випадках важливо не тільки підібрати правильні слова та граматичні конструкції, а й враховувати, які емоції мають бути викликані, щоб забезпечити максимальний ефект.

Сучасні технології також відіграють значну роль у посиленні маніпулятивної дії. Використання соціальних мереж, інтернет-мемів (жартів) та інших цифрових інструментів дозволяє швидше розповсюджувати потрібні повідомлення та посилювати їх вплив на масову аудиторію. У цьому контексті важливо розуміти, що маніпуляція не завжди є очевидною і може бути ретельно замаскована під об'єктивне інформування або легку розважальну форму.

Таким чином, маніпуляція в політичному дискурсі – це багаторівневий процес, що включає використання фонетичних, лексичних та граматичних засобів для створення потрібного ефекту та формування громадської думки. Успіх маніпуляції багато в чому залежить від здатності політика чи комунікатора точно враховувати соціальний контекст і використовувати його для просування своїх інтересів, не викликаючи підозр у аудиторії.

Висновки до Розділу 1

Політичний дискурс є складним і багатошаровим явищем. Використання різних мовних засобів створює великі можливості маніпуляції свідомістю аудиторії, зокрема виборців. Маніпулювання смислами впливає на процес мислення і, отже, на сприйняття та структурування реальності.

Технології маніпуляції включають широкий спектр методів на свідомість людей. Серед них можна виділити пряме спотворення фактів, приховування незручної інформації, а також поширення брехні та наклепу. Крім того, застосовуються витонченіші прийоми, такі як напівправа, коли аудиторії докладно подаються незначні деталі, тоді як важливі питання замовчуються або події навмисно спотворюються.

Маніпуляції у публічно-політичній риторичі є повсюдним явищем. Можливо, показовою ознакою демократичного розвитку держави може бути співвідношення маніпуляцій та «фейків» у публічному просторі: в умовах конкурентної демократії можуть виникати заангажовані «версії правди», але при цьому відкрита брехня виявляється неприпустимою, тоді як фальшиві новини та дезінформація є більш характерними для закритих і неконкурентних режимів. Маніпуляції можуть стосуватися як слів, а й інших знакових систем, наприклад, використання чисел.

У політичному дискурсі ефективно досягаються як конкретні цілі, пов'язані зі змістом промови (інформування, звернення з проханням, переконання, вплив тощо), так і загальніші соціальні цілі, такі як зміцнення або підтримання статусу політика. Політичний дискурс відіграє важливу роль у політичній діяльності, сприяючи збереженню іміджу політика, а також формуванню його поведінки та сприйняття у суспільстві.

Маніпуляція в політичному дискурсі відіграє ключову роль, оскільки здатна надавати значний та довгостроковий вплив на суспільство. Виборці часто сприймають інформацію некритично і схильні довіряти харизматичним лідерам, які вміло використовують силу слова, формуючи власне бачення

правди і відкриваючи її для аудиторії. Однак маніпулятивні прийоми не завжди гарантують успіх — іноді вони можуть стати помилковим інструментом для досягнення політичних цілей, і якщо політик буде недостатньо обережний, маніпуляція може обернутися проти нього самого.

Необхідно продовжувати вивчення феномена маніпуляції в лінгвопрагматичному аспекті, аналізуючи як різні види маніпуляційного впливу, а й те, наскільки вони сприяють політичного успіху чи невдачі, і навіть виявляти причини, які призводять до різних результатів.

Влада незмінно прагне впливати на просування своїх ідей, особливо через політичну комунікацію, основою якої є політичний дискурс. Цей дискурс має характерні риси і зазнає змін залежно від історичного контексту та національних особливостей.

РОЗДІЛ 2. ЛІНГВІСТИЧНІ ЗАСОБИ МАНІПУЛЯТИВНОГО ВПЛИВУ У СУЧАСНОМУ АНГЛІЙСЬКОМОВНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

2.1. Фонетичні засоби маніпуляції у сучасному англійськомовному політичному дискурсі

Політичний дискурс відображає менталітет та ідеологію людей. Численні культури на різних етапах розвитку породжують політичний дискурс, як і культурний діалог. Крім того, ми розглядаємо політичне мовлення як один із основних механізмів формування міжкультурної політики, її функціонування та адаптації до мінливих ситуацій. Політичне мовлення вплетене не лише в глобальну політику, але й, що більш важливо, у мовний і культурний простір. Це призводить до того, що вона одночасно характеризується, з одного боку, збереженням власного етнокультурного унікального коду, а з іншого — неминучою інкорпорацією індивідуальних та особистісних маркерів у власні дискурсивні практики.

Мова політичного дискурсу як спосіб ведення боротьби за владу використовує різноманітні лінгвістичні, когнітивні та комунікативні стратегії, що дозволяє деяким політичним партіям отримати та утримати владу. Інструментальність політичного дискурсу виявляється у використанні політичних понять, політичних утисків, політичних аргументів, ультиматумів, категоричних вимог, езопівських промов із явним чи прихованим політичним підтекстом, соціально-політичної мімікрії, різноманітних форм імітації. Це пов'язано з вимогою впливати на одержувача, передавати інформацію та спонукати до відповідної поведінки [26: 152].

Політичну промову вирізняє також полеміка (різновид театралізованої гри), основні ідеї якої ґрунтуються на формуванні та впровадженні у свідомість електорату негативного образу політичних опонентів автора, а також нав'язуванні власного цінності та оцінки на аудиторію.

Фонетичні засоби маніпуляції в англійському політичному дискурсі відіграють важливу роль у переконанні та впливі на аудиторію. Політики та

оратори використовують різні фонетичні техніки для посилення свого послання та досягнення емоційного відгуку у слухачів.

Перше, про що варто сказати, це інтонація та модуляція голосу. Тут велику роль грає емоційна дія. Зміна інтонації допомагає виразити емоції, такі як впевненість, обурення чи співпереживання. Підвищення голосу може сигналізувати про важливість чи терміновість, тоді як зниження голосу може використовуватися для підкреслення серйозності чи довірливості. Також інтонація здатна утримувати контроль уваги – варіація гучності та висоти тону допомагає утримувати увагу аудиторії та запобігати монотонності.

Друге, про що варто сказати, це паузи та ритмічність. Паузи використовуються для підкреслення ключових моментів, даючи аудиторії час на осмислення сказаного. Паузи також можуть створювати драматичний ефект, наголошуючи на важливості або емоційному заряді слів. Ритмічність мови може створювати відчуття структури та послідовності, роблячи послання більш незабутнім і легким для сприйняття.

Наступне, про що варто сказати, це повторення звуків, а саме: алітерація та асонанс. Алітерація – повторення початкових приголосних звуків (наприклад, "peace and prosperity") – робить фрази більш запам'ятовуються та ритмічними. Асонанс – повторення голосних звуків (наприклад, "rise high in the sky") – посилює музичність мови та сприяє кращому сприйняттю.

Ще одним дієвим засобом фонетичної маніпуляції є акцентування, тобто, наголос на ключових словах. Підкреслення певних слів або фраз робить їх більш значущими та виділяє їх із загального контексту. Це допомагає аудиторії запам'ятати основні ідеї та посилки. Також існує такий засіб як фонетичне виділення, яке має під собою сенс у використанні особливих фонетичних характеристик виділення певних слів, як-от повільніша вимова чи зміна висоти тону.

Також варто звернути увагу на такий засіб як мелодичність. Політики часто використовують мелодійні варіації, щоб зробити мову більш привабливою та емоційно насиченою, а заключні інтонаційні патерни, які вони

використовують, створюють відчуття завершеності та підкреслюють основні думки. Сюди ж ми можемо віднести емфазу та силу голосу. Емфаза – посилення певних слів або фраз – використовується щоб виділити значущість слів та їхнє емоційне навантаження, а зміна гучності має свій вплив в залежності від контексту та мети. Вищий рівень гучності мовлення може передавати впевненість та рішучість, тоді як тиха мова може використовуватися для створення почуття близькості та довірливості.

Наведемо декілька прикладів використання фонетичних засобів маніпуляції.

- Інтенація та модуляція: Барак Обама часто використовував зміну інтонації для створення емоційного відгуку, варіюючи гучність та тональність залежно від контексту мови.
- Паузи та ритм: Мартін Лютер Кінг у своїй промові "I Have a Dream" майстерно використав паузи та ритм, щоб посилити вплив своїх слів та підкреслити ключові моменти.
- Повторення: Вінстон Черчилль у своїх промовах використовував алітерацію і ритмічність, щоб зробити свої послання більш запам'ятовуються, наприклад, у фразі "We shall fight on the beaches."
- Акцентування та емфаза: Маргарет Тетчер часто акцентувала ключові слова та фрази, посилюючи їх значущість та підкреслюючи основні ідеї своїх виступів.

Фонетичні засоби маніпуляції є потужними інструментами в арсеналі політиків та ораторів. Використання інтонації, ритму, повторення звуків, акцентування та інших фонетичних технік дозволяє створювати емоційно насичені та переконливі послання, які мають сильний вплив на аудиторію. Ці кошти допомагають утримувати увагу слухачів, підкреслювати ключові ідеї та посилювати емоційний зв'язок з аудиторією, що робить політичну мову більш ефективною та незабутньою.

2.2. Лексико-стилістичні засоби маніпуляції у сучасному англійськомовному політичному дискурсі

Засоби маніпуляції в сучасному англійськомовному політичному дискурсі на лексико-стилістичному рівні є дуже різноманітними. Під час аналізу теоретичних напрацювань нами було виокремлено такі лексико-стилістичні засоби маніпуляції в сучасному англійськомовному політичному дискурсі: метафори, евфемізми, порівняння, епітети, оцінна лексика та ідіоми.

Політичні метафори займають особливу позицію серед лексико-стилістичних засобів маніпуляції у текстах політичної спрямованості. Ці метафори виступають досі унікальним явищем, тому варті особливої уваги. Щоб розглянути характер використання політичних метафор у текстах політичного характеру, спочатку було зроблено спробу інтерпретувати поняття політичної метафори у теоретичних джерелах, оскільки, на нашу думку, визначення політичної метафори є неоднозначним та недостатньо дослідженим.

Для політичних метафор у ЗМІ характерною рисою є експресивність. Експресивність політичних метафор представляється найбільш значущою характеристикою, що робить їх актуальним матеріалом для перекладацьких трансформацій з метою збереження авторського емоційного навантаження. Для стилю публіцистики характерне використання політичної метафори як способу оцінки явищ навколишньої дійсності. Політичні метафори можуть бути поділені на наступні групи:

- метафори, які порівнюють з медициною (chronic unemployment – хронічне безробіття);
- метафори, які порівнюють з військовою тематикою (all-round defense – всебічний захист);
- будівельні (window to Europe – вікно в Європу);
- дорожні (deadlock conspiracy – конспірологічний глухий кут);
- театральні (negotiations scenario – сценарій переговорів);

- пов'язані з метеорологічними поняттями (political atmosphere – політична атмосфера);
- технічні (mechanism of regulation – механізм врегулювання) [21].

Метафора, будучи універсальним і одним з найпопулярніших експресивних засобів, багатьма дослідниками відзначається мало не головним засобом художньої виразності, допомагає уявити складні, незнайомі поняття, відносно простими, нові – давно знайомими, абстрактні – конкретними [21].

Таким чином, поняття політичної метафори, що викликає значний лінгвістичний інтерес, досі не володіє чіткою визначеністю. На основі теоретичного аналізу існуючих точок зору з проблеми, ми визначаємо політичні метафори як лексеми або вирази, які характеризуються переносним значенням, володіють яскравим експресивним забарвленням та потребують ретельного комунікативно-прагматичного та перекладацького дослідження.

Використання політичних метафор сприяє не лише наданню політичним текстам виразності та експресивності. За допомогою цих метафор здійснюється більш інтенсивний маніпулятивний вплив на суспільство. Найбільш значуща характеристика політичних метафор – це експресивність, саме вона робить політичну метафору актуальним матеріалом для перекладацьких перетворень з метою збереження авторського емоційного навантаження.

У лінгвістичній літературі представлено безліч визначень евфемізмів, які відображають ті чи інші їх функції. Деякі визначення дають більш широкий опис даного мовного явища, інші ж, навпаки, більш вузьке, але конкретне чітке визначення поняття 'евфемізм' у сучасній лінгвістиці досі не існує. Таким чином, незважаючи на активний інтерес з боку лінгвістів, чітке поняття евфемізму досі не є чітко визначеним у сучасних лінгвістичних дослідженнях. Тож, доцільно запропонувати власне визначення цього явища.

Евфемізми у англійськомовних політичних текстах є прекрасним знаряддям для залучення уваги широкого кола читачів до освітлення традиційно табуйованих тематик. За допомогою евфемізмів робиться акцент не на інтелектуальному осмисленні, а на перцепції, чуттєвому сприйнятті. Здатність

використовувати емоційний фон є основною характеристикою використання евфемізмів у політичному тексті.

Однією з характеристик досліджуваного явища є епатуюче висвітлення табуйованих тем. Вона полягає у відмові від недоторканості будь-якої, навіть самої прихованої від публічного обговорення сфери людського життя []. Евфемізми, які використовуються в англомовних політичних текстах, дозволяють судити про соціальну і політичну позицію європейських країн, свідчать про ступінь важливості певної теми.

Використання евфемізмів є невід'ємною частиною мовного процесу. Вони дозволяють замінити лексику табу в галузі релігії, медицини, політики, етики тощо. Процес відтворення евфемізмів у перекладі є складним і цікавим явищем.

У політичних текстах евфемізми стають засобом пом'якшення мови, маскуванню та приховуванню негативних явищ, які можуть переслідувати як позитивні, так і негативні цілі. Евфемізми використовуються як засіб маніпуляції, особливо у виступах політиків. Таким чином, евфемістичні вислови створюють справжню проблему для недосвідчених перекладачів, особливо тих, хто не усвідомлює ролі культури у передачі комунікативної цінності та значення оригінального тексту.

Текстам політичної спрямованості також притаманне використання порівнянь. При використанні порівнянь відбувається пояснення одного предмета через інший за критерієм їх подібності при використанні єднальних сполучників. Порівняння у політичному дискурсі використовуються з метою передати певне оцінне значення та створити маніпулятивний вплив.

Дуже поширеним у політичних текстах є вживання епітетів, яскравих прикметників, які не тільки прикрашають текст, але й влучно доносять певну маніпулятивну інформацію до читача або слухача політичного тексту.

Вживання ідіоматичних виразів також є характерною особливістю англомовних політичних текстів. Використання таких стійких, специфічних висловів, схожих на фразеологічні звороти, дозволяє створити текст, який

отримає більшу довіру в читачів, оскільки такі вирази є добре знайомими народу.

Найбільшу кількість лексико-стилістичних засобів маніпуляції в сучасному англійськомовному політичному дискурсі склали метафори. На нашу думку, це зумовлено влучністю та яскравістю цих мовних засобів, за допомогою яких створюється активний маніпулятивний вплив. Не менш частотним було вживання епітетів та оцінної лексики, що також свідчить про насиченість політичних текстів влучними виразами для посилення маніпулятивного ефекту. Трохи менш частотними, але не менш актуальними були такі лексико-стилістичні засоби, як порівняння, ідіоми та евфемізми.

Отже, політичні тексти насичені різноманітними лексикостилістичними засобами маніпуляції, що є особливо цікавим для подальшої перекладацької практики, яку було розглянуто у наступному розділі.

Лексико-стилістичні засоби маніпуляції у сучасному англійськомовному політичному дискурсі є потужними інструментами впливу на свідомість та емоції аудиторії. Політики використовують різноманітні техніки для формування та контролю громадської думки, досягнення своїх цілей та підсилення своїх послань.

Перераховуючи лексико-стилістичні засоби маніпуляції, все ще повернемося до евфемізмів, про які ми вже згадували у цьому розділі. Використання евфемізмів для згладжування негативного значення. Наприклад: "Collateral damage" (випадкові жертви) використовують замість "civilian casualties" (цивільні жертви); "enhanced interrogation" (посилені допити) – замість "torture" (катування).

Наступним лексико-стилістичним засобом є апеляція до певного почуття/емоції (наприклад, страху, патріотизму, тощо). Наприклад, "терористична загроза" або "національна небезпека". Використання патріотичних символів і слів для об'єднання аудиторії та підсилення національної гордості. Наприклад, "freedom" (свобода), "liberty" (незалежність), "homeland" (батьківщина).

Одним з лексико-семантичних засобів також є гіпербола (перебільшення фактів або ситуацій). Використання гіперболи для підкреслення важливості або серйозності ситуації. Наприклад, "This is the greatest crisis in our history". Гіпербола також створює драматичний ефект, який підсилює емоційний вплив. Наприклад, "millions of jobs at risk" (мільйони робочих місць під загрозою).

Ще одним дієвим лексико-семантичним засобом є риторичне запитання. Використання риторичних запитань для акцентування уваги на певних аспектах і стимулювання роздумів. Наприклад, "How can we ignore such a threat?".

До перерахованих засобів ми також можемо віднести метафору та алегорію. Використання метафор для створення яскравих образів і спрощення складних ідей. Наприклад, "war on terror" (війна з тероризмом), "economic meltdown" (економічний колапс). Символічні порівняння: Використання алегорій для донесення політичних послань. Наприклад, "the ship of state" (корабель держави).

Наступними засобами варто виокремити політичні кліше та слогани. Це такі собі запам'ятовувані фрази, використання яких відбувається для донесення політичних ідей. Наприклад, "Make America Great Again". Їх також використовують для створення впізнаваних брендів: Використання слоганів для формування політичного бренду. Наприклад, "Yes We Can".

Апеляція до фактів та статистики, або ж вибіркоче використання даних. Вибір та подання тільки тих фактів, які підкріплюють позицію оратора, ігноруючи інші. Наприклад, представлення лише позитивних економічних показників. Інтерпретація статистики у свій спосіб, тобто, використання статистики для підтвердження своїх наративів, вириваючи цифри з контексту або подаючи їх у маніпулятивному світлі для переконання у певному меседжі.

Серед прикладів використання лексико-стилістичних засобів у політичному дискурсі, можемо навести наступні:

- Барак Обама. У своїх промовах часто використовував метафори та риторичні запитання для створення емоційного зв'язку з

аудиторією. Наприклад, "The road ahead will be long. Our climb will be steep."

- Дональд Трамп. Відомий використанням гіперболи та епітетів, наприклад, "fake news" для знецінення медіа або "greatest" у різних контекстах для підкреслення своєї політики.
- Мартін Лютер Кінг. Використовував метафори та символічні порівняння у своїй знаменитій промові "I Have a Dream", щоб донести своє послання про расову рівність і справедливість.

Лексико-стилістичні засоби маніпуляції у сучасному англійськомовному політичному дискурсі є ефективними інструментами для формування громадської думки, впливу на емоції та поведінку аудиторії. Політики використовують різноманітні техніки, такі як евфемізми, демагогічні прийоми, гіпербола, риторичні запитання, метафори, епітети, кліше та маніпуляція фактами, щоб досягти своїх цілей та донести свої послання. Розуміння цих технік є важливим для критичного аналізу політичних промов та повідомлень.

2.3. Граматичні засоби маніпуляції у сучасному англійськомовному політичному дискурсі

Граматичні засоби маніпуляції у сучасному англійськомовному політичному дискурсі також є важливими інструментами для впливу на свідомість та емоції аудиторії. Політики використовують різноманітні граматичні конструкції для підсилення своїх аргументів, створення певних вражень і контролю над тим, як сприймаються їхні послання.

На граматичному рівні маніпуляція в сучасному англійськомовному політичному дискурсі може створюватися за допомогою використання таких граматичних явищ, як інверсія, повтори, вставні конструкції, риторичні питання.

Інверсія в політичному дискурсі використовується для підсилення значення або привернення уваги до певної частини висловлювання. Це відхилення від стандартного порядку слів, що створює драматичний ефект. Наприклад: "We can achieve victory" – "Victory we can achieve"; "You will never see such commitment" – "Never will you see such commitment".

Повтори використовуються для підсилення основної ідеї або меседжу, роблячи його більш запам'ятовуваним і акцентуючи увагу аудиторії на певних словах або фразах. Наприклад: "We will fight for freedom, we will fight for justice, we will fight for our future"; "Yes, we can. Yes, we can change. Yes, we can make a difference".

Вставні конструкції додають додаткову інформацію або контекст до основної думки, створюючи враження об'єктивності або науковості. Наприклад: "Our economy, which has been growing steadily, is now at risk"; "The new policy, as you all know, is a significant improvement."

Риторичні питання задаються не для отримання відповіді, а для стимулювання роздумів або підсилення аргументу. Наприклад: "How can we ignore the cries for help?"; "Is this the kind of future we want for our children?".

Повтори у політичному дискурсі також є частотним явищем. Навмисне повторення використовується у медіа дискурсі з метою залучення читацької уваги до певних подій чи явищ. Наприклад:

- “Of the people, by the people, for the people”.
- “That is in Israel's interest, Palestine's interest, America's interest, and the world's interest”.
- “So people want to keep Kyoto, OK let's keep Kyoto”.
- “So people want to keep Kyoto much, everybody. Sorry to keep you waiting. Complicated business. Complicated. Thank you very much”.

Вставні конструкції у політичних текстах виражають пряме ставлення автора до зображуваних явищ чи подій:

- “Now, there will be no misunderstanding, it is not my intention to do away with government. It is, rather, to make it work – work with us, not over us; to stand by our side, not to ride on our back”.

Риторичні питання використовуються у політичних текстах з метою направити думку читача у вигідне автору русло. Маніпулятивність риторичних питань полягає у неприхованих інтенціях автора, який ставить таке питання. Наприклад:

- “Why, then, should we think that collectively, as a nation, we are not bound by that same limitation? Why shouldn't we believe that?”
- “What will we do in 1970 when elementary school enrollment will be 5 million greater than 1960?”

Ці граматичні засоби допомагають політикам створювати більш переконливі та емоційно насичені промови. Інверсія привертає увагу до важливих частин висловлювання, повтори підсилюють ключові меседжі, вставні конструкції додають контекст та вагомість, а риторичні питання стимулюють роздуми та підсилюють аргументацію. Розуміння цих технік є важливим для критичного аналізу політичного дискурсу.

Висновки до Розділу 2

Опрацювавши теоретичний базис, ми прийшли до наступних висновків:

1. Основними засобами створення маніпулятивного ефекту у політичному дискурсі на фонетичному рівні були асонанс та алітерація. Вживання алітерації та асонансу у політичних текстах дозволяє прикрасити мовлення чи текст з метою підсилення сприйняття інформації через привабливу зовнішню форму висловлювання.
2. У ході роботи нами було також виокремлено та проаналізовано такі лексико-стилістичні засоби маніпуляції в сучасному англійськомовному політичному дискурсі, як метафори, евфемізми, порівняння, епітети, оцінна лексика та ідіоми. Не менш частотним було вживання епітетів, що також свідчить про насиченість політичних текстів влучними виразами для посилення маніпулятивного ефекту. Трохи менш частотними, але не менш актуальними були такі лексико-стилістичні засоби, як порівняння, ідіоми та евфемізми.
3. На граматичному рівні маніпуляція в сучасному англійськомовному політичному дискурсі може створюватися за допомогою використання таких граматичних явищ, як інверсія, повтори, протиставлення, вставні конструкції. На граматичному рівні маніпуляція в сучасному англійськомовному політичному дискурсі реалізується в основному за допомогою використання таких засобів, як пасивні конструкції, синтаксичні повтори, риторичні питання та прийом діалогізації.

РОЗДІЛ 3. ВІДТВОРЕННЯ МАНІПУЛЯТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПЕРЕКЛАДІ ТЕКСТІВ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ

3.1. Застосування стратегій перекладу з метою збереження маніпулятивного впливу у політичному дискурсі

Завдяки розвитку нових технологій і збільшенню ролі засобів масової інформації перекладацькі відносини охоплюють сучасність практично у всіх сферах людського життя. Перекладацька діяльність, у свою чергу, зумовлює появу нових перекладацьких викликів, що потребують пошуку відповідних перекладацьких стратегій та рішень. Термін «стратегія перекладу» дуже часто вживається перекладачами-практиками на етапі передперекладацького аналізу тексту та перекладачами-теоретиками для опису процесу перекладу.

Термін «стратегія» використовується в перекладознавстві для позначення досить широкого спектру дій перекладача – від вибору тексту для перекладу до визначення способу відтворення конкретних мовних одиниць.

Дослідники визначають стратегію як програму реалізації перекладацької діяльності, сформовану на основі загального підходу перекладача до виконання перекладу в певній комунікативній ситуації двомовного спілкування, що визначається специфікою цієї ситуації, метою перекладу та яка, у свою чергу, визначає характер професійної поведінки перекладача в рамках даної комунікативної ситуації.

Стратегія перекладу – це набір правил, цілей і засобів, які використовує перекладач у процесі перекладу, які окреслюють його власний стиль серед інших перекладачів і виділяють продукт перекладу серед інших перекладів. Оскільки перекладач є ключовою фігурою в цьому процесі, результат перекладу безпосередньо залежить від його здатності сприймати зміст оригінального твору, який має бути належним чином переданий у перекладі, і виконувати своє завдання на семантичному, синтаксичному та прагматичному рівнях.

Слід зазначити практичне значення стратегій перекладу. У процесі навчання перекладачі повинні оволодіти широким спектром принципів

перекладу, щоб розвинути перекладацьку компетентність і використовувати їх регулярно. Якщо ця навичка буде працювати автоматично, то це значно спростить роботу перекладача.

На вибір стратегії перекладу впливають такі чинники:

- мета перекладу;
- тип тексту, що перекладається (виділяються два основних функціональних види перекладу: художній (літературний) переклад та інформативний (нелітературний) переклад));
- характер передбачуваного рецептора перекладу (у деяких випадках переклад не має точного адресата, і перекладач орієнтується на так званого “усередненого рецептора”).

Очевидна залежність стратегії перекладача від типу тексту.

3.2. Застосування перекладацьких трансформацій з метою збереження маніпулятивного впливу у політичному дискурсі

До базових лексико-семантичних трансформацій належать: транслітерація (transliteration), калькування (tracing), вилучення (omission) та додавання (addition). До більш складних лексичних трансформацій належать: конкретизація (concretization), генералізація (generalization), модуляція (modulation) та дослівний переклад (literal translation).

У цьому підрозділі ми проаналізуємо відібрані нами приклади з політичних промов (the speech of Prime Minister of Hungary Viktor Orbán, 2022; Brazil's former President Jair Bolsonaro speaks at a Turning Point USA event in Miami, 2023; Slovak Prime Minister Robert Fico cancels military aid to Ukraine, 2023; Slovak Prime Minister Robert Fico's Speech at the International Conference GLOBSEC 2013, Bratislava, Slovakia).

1. *If this is true – and it must be true, as I look around – then we have something in common, even if Hungary is over 5000 miles from Dallas. (ORB, URL) – Якщо це правда – а це має бути правдою, як я дивлюся навколо – тоді у нас є щось спільне, навіть якщо Угорщина знаходиться за 5000 миль від Далласа.*

Тут використана перекладацька трансформація – дослівний переклад.

2. *And we fought for Christian Democracy in the twentieth century, and continue to fight to this day. (ORB, URL) – I ми боролися за християнську демократію у XX столітті, і продовжуємо боротися донині.*

Тут використана перекладацька трансформація – дослівний переклад.

3. *We are a nation of 15 million, in the heart of Europe with a unique language. (ORB, URL) – Ми 15-мільйонна нація в самому серці Європи з унікальною мовою.*

Тут використана перекладацька трансформація – вилучення та дослівний переклад.

4. *Pope Francis once told me that Hungarian was the official language in Heaven, because it takes an eternity to learn. (ORB, URL) – Папа Римський Франциск якось сказав мені, що угорська мова є офіційною мовою на небесах, тому що її вивчення займає цілу вічність.*

Тут використана перекладацька трансформація – додавання та дослівний переклад.

5. *As for myself, you should know that I am an old-fashioned freedom fighter. (ORB, URL) – Щодо мене, то ви повинні знати, що я старомодний борець за свободу.*

Тут використана перекладацька трансформація – як модуляція.

6. *I am also the longest serving Prime Minister in Europe, the only anti-migration political leader on our continent, a father of 5, and grandfather to 5 grandchildren. (ORB, URL) – Я також є прем'єр-міністром Європи, який найдовше займав посаду, єдиний антиміграційний політичний лідер на нашому континенті, батько 5 дітей і дідусь 5 онуків.*

Тут використана перекладацька трансформація – дослівний переклад та додавання.

7. *I was wondering in the last two or three weeks what you want to hear from me? (ORB, URL) – Останні два чи три тижні я думав, що ви хочете від мене почути?*

Тут використана перекладацька трансформація – як дослівний переклад.

8. *I can already see tomorrow's headlines: "Far-right European racist and anti-Semite strongman, the Trojan horse of Putin, holds speech at conservative conference." (ORB, URL) – Я вже бачу завтрашні заголовки: «Ультраправий європейський расист і антисеміт, троянський кінь Путіна, виступає з промовою на конференції консерваторів».*

Тут використана перекладацька трансформація – дослівний переклад.

9. *But I don't want to give them any ideas. They know best how to write Fake News. Instead, I'll tell you the truth: (ORB, URL) – Але я не хочу давати їм жодних ідей. Вони найкраще знають, як писати фейкові новини. Натомість я скажу вам правду:*

Тут використана перекладацька трансформація – дослівний переклад.

10. *They are already busy writing their so-called 'research papers' to inform Americans how I destroyed Hungarian democracy. (ORB, URL) – Вони вже зайняті написанням своїх так званих «дослідницьких робіт», щоб повідомити американцям, як я знищив угорську демократію.*

Тут використана перекладацька трансформація – дослівний переклад.

11. *According to their research I managed to ruin Hungary's Democracy in 2011. And then, they say, I ruined it again in 2012. And then in 2013, and 2014, 2015. And so on. Each and every year! (ORB, URL) – Згідно з їхніми дослідженнями, мені вдалося зруйнувати демократію Угорщини в 2011 році. А потім, кажуть, я знову зруйнував її в 2012 році. А потім у 2013, і 2014, 2015. І так далі. Кожен рік!*

Тут використана перекладацька трансформація – модуляція.

12. *But how did I manage to destroy something that was already ruined? To answer this question you have to be a rabid liberal. (ORB, URL) – Але як мені вдалося зруйнувати те, що вже було зруйноване? Щоб відповісти на це запитання, треба бути шаленим лібералом.*

Тут використана перекладацька трансформація – додавання та дослівний переклад.

13. *I want to be clear: we respect the government of the United States. (ORB, URL) – Я хочу чітко сказати: ми поважаємо уряд Сполучених Штатів.*

Тут використана перекладацька трансформація – модуляція.

14. *But there is another side of the coin, which I cannot ignore.* (ORB, URL) – *Але є інша сторона медалі, яку я не можу ігнорувати.*

Тут використана перекладацька трансформація – модуляція.

15. *The Obama Administration tried to force us to change the Fundamental law of Hungary, and delete Christian and national values from it.* (ORB, URL) – *Адміністрація Обама намагалася змусити нас змінити Основний закон Угорщини та викреслити з нього християнські та національні цінності.*

Тут використана перекладацька трансформація – дослівний переклад.

16. *How bizarre!* (ORB, URL) – *Як дивно!*

Тут використана перекладацька трансформація – як модуляція.

17. *They did not want me to be here, and they made every effort to drive a wedge between us.* (ORB, URL) – *Вони не хотіли, щоб я був тут, і доклали всіх зусиль, щоб вбити між нами клин.*

Тут використана перекладацька трансформація – модуляція.

18. *They hate me and slander me and my country as they hate you and slander you and the America you stand for. We all know how this works.* (ORB, URL) – *Вони ненавидять мене і зводять наклеп на мене і на мою країну, як вони ненавидять вас і зводять наклеп на вас і на Америку, за яку ви виступаєте. Ми всі знаємо, як це працює.*

Тут використана перекладацька трансформація – модуляція та дослівний переклад.

19. *Progressive liberals didn't want me to be here because they knew what I would tell you. Because I am here to tell you that we should unite our forces.* (ORB, URL) – *Прогресивні ліберали не хотіли, щоб я був тут, бо знали, що я вам скажу. Тому що я тут, щоб сказати вам, що ми повинні об'єднати наші сили.*

Тут використана перекладацька трансформація – вилучення.

20. *Dear Friends,* (ORB, URL) – *Дорогі друзі,*

Тут використана перекладацька трансформація – дослівний переклад.

21. *Our fathers fired the first shot, and we, their sons won the war.* (ORB, URL) – *Наші батьки зробили перший постріл, а ми, їхні сини, виграли війну.*

Тут використана перекладацька трансформація – дослівний переклад.

22. *If somebody has doubts whether progressive liberals and communists are the same, just ask us, Hungarians.* (ORB, URL) – *Якщо хтось сумнівається, чи прогресивні ліберали і комуністи – це одне й те саме, запитайте нас, угорців.*

Тут використана перекладацька трансформація – модуляція.

23. *But we know the old saying: yesterday's home runs don't win today's games.* (ORB, URL) – *Але ми знаємо стару приказку: вчорашні хоумрани не виграють сьогоднішні ігри.*

Тут використана перекладацька трансформація – дослівний переклад.

Ідіома була перекладена дослівно, адже не має відповідника у мові перекладу.

24. *I've been a member of parliament for 32 years, spending 16 years in opposition and 16 years as prime minister.* (ORB, URL) – *Я був членом парламенту 32 роки, провів 16 років в опозиції і 16 років як прем'єр-міністр.*

Тут використана перекладацька трансформація – дослівний переклад.

25. *I am here to tell you that our values: the nation, Christian roots and family can be successful in the political battlefield.* (ORB, URL) – *Я тут, щоб сказати вам про наші цінності: нація, християнське коріння та родина можуть бути успішними на полі політичних битв.*

Тут використана перекладацька трансформація – дослівний переклад.

26. *The key to our success story is that when we fight we give at least 100 per cent.* (JB, URL) – *Ключ до нашої історії успіху полягає в тому, що коли ми боремося, ми викладаємося принаймні на 100 відсотків.*

Тут використана перекладацька трансформація – як модуляція.

27. *We tell the truth and represent the truth, even if half the world attacks us for it. (JB, URL) – Ми говоримо правду і представляємо правду, навіть якщо половина світу нападає на нас за це.*

Тут використана перекладацька трансформація – модуляція.

28. *So, first and foremost: we need to trust our Judeo-Christian teachings. (JB, URL) – Отже, перш за все: ми повинні довіряти нашим іудео-християнським вченням.*

Тут використана перекладацька трансформація – модуляція.

29. *Don't worry: a Christian politician cannot be racist. So we should never hesitate to heavily challenge our opponents on these issues. Be sure: Christian values protect us from going too far. (JB, URL) – Не хвилюйтеся: християнський політик не може бути расистом. Тому ми ніколи не повинні вагатися, кидаючи серйозні виклики нашим опонентам у цих питаннях. Будьте впевнені: християнські цінності захищають нас від того, щоб не зайти занадто далеко.*

Тут використана перекладацька трансформація – дослівний переклад.

30. *So you can't do everything. You have limits. As Clint Eastwood said: 'A man has got to know his limitations.' But unfortunately the Left in politics does not know any limitations. (JB, URL) – Тому ви не можете зробити все. У вас є обмеження. Як сказав Клінт Іствуд: «Людина має пізнати свої обмеження». Але, на жаль, ліві в політиці не знають жодних обмежень.*

Тут використана перекладацька трансформація – дослівний переклад.

31. *Let's be honest: the most evil things in modern history were carried out by people who hated Christianity. Don't be afraid to call your enemies by their name. (JB, URL) – Давайте будемо чесними: найбільше зло в сучасній історії було здійснено людьми, які*

ненавиділи християнство. Не бійтеся називати своїх ворогів своїми іменами.

Тут використана перекладацька трансформація – модуляція та додавання.

32. *Just a hint: Be careful with talented Hungarians! I know George Soros very well. (JB, URL) – Тільки підказка: будьте обережні з талановитими угорцями! Я дуже добре знаю Джорджа Сороса.*

Тут використана перекладацька трансформація – дослівний переклад.

33. *Who is going to stop them if we don't? (JB, URL) – Хто їх зупинить, якщо не ми?*

Тут використана перекладацька трансформація – модуляція.

34. *My answer is: Play by your own rules! But how do you do that? It is as simple as it sounds. (JB, URL) – Моя відповідь: грайте за власними правилами! Але як це зробити? Це так само просто, як це звучить.*

Тут використана перекладацька трансформація – дослівний переклад.

35. *And don't care what the liberals say! They always say you will lose. They say it cannot be done. (JB, URL) – І байдуже, що говорять ліберали! Вони завжди кажуть, що ти програєш. Кажуть, цього не можна робити.*

Тут використана перекладацька трансформація – модуляція та додавання.

36. *The only thing we Hungarians can show you is how to fight back by our own rules. Let me give you a couple of examples. (JB, URL) – Єдине, що ми, угорці, можемо показати вам, як дати відсіч за нашими правилами. Дозвольте навести пару прикладів.*

Тут використана перекладацька трансформація – як дослівний переклад.

37. *In the next few weeks I intend to return to Brazil to be part of a responsible opposition to the current government. (JB, URL) – У наступні кілька тижнів я маю намір повернутися до Бразилії, щоб стати частиною відповідальної опозиції нинішньому уряду.*

Тут використана перекладацька трансформація – як модуляція.

38. *Unfortunately in the last three days they have already done a lot of bad things, and I like to say that government by the [Lula's] Workers' Party does not really need opposition. (JB, URL) – На жаль, за останні три дні вони вже зробили багато поганих речей, і я люблю говорити, що уряду Робітничої партії [Лули] насправді не потрібна опозиція.*

Тут використана перекладацька трансформація – дослівний переклад.

39. *Brazil is doing very well but we can't understand why the left won. (JB, URL) – У Бразилії все добре, але ми не можемо зрозуміти, чому перемогли ліві.*

Тут використана перекладацька трансформація – модуляція.

40. *I found myself through politics ... maybe a little bit late ... but I feel I must stay in politics because I have a very big responsibility. (JB, URL) – Я знайшов себе в політиці ... можливо, трохи пізно ... але я відчуваю, що повинен залишатися в політиці, тому що я несучу дуже велику відповідальність.*

Тут використана перекладацька трансформація – дослівний переклад.

41. *There are new right-wing leaders in Brazil, and I feel that in my position I must help coordinate their efforts, to help the conservative movement. (JB, URL) – У Бразилії з'явилися нові праві лідери, і я відчуваю, що на своїй посаді мушу допомогти координувати їхні зусилля, допомогти консервативному руху.*

Тут використана перекладацька трансформація – модуляція.

42. *Brazil is one of the most digitized countries in the world. And even with the great crisis of the pandemic we finished the year of 2020 even when it comes to the creation of new jobs. (JB, URL) – Бразилія є однією з найбільш цифрових країн у світі. І навіть з великою кризою пандемії ми закінчили 2020 рік, навіть якщо мова йде про створення нових робочих місць.*

Тут використана перекладацька трансформація – дослівний переклад.

43. *And we were able during the pandemic to provide for all and most importantly freedom for those chose not to get the vaccine. (JB, URL) – I ми змогли під час пандемії забезпечити всіх і, найголовніше, свободу для тих, хто вирішив не отримати вакцину.*

Тут використана перекладацька трансформація – дослівний переклад.

44. *During my campaign I attracted massive crowds through the five regions of Brazil. (JB, URL) – Під час моєї кампанії я привернув величезну кількість людей у п'яти регіонах Бразилії.*

Тут використана перекладацька трансформація – модуляція.

45. *I recharge my batteries in moments like this. Every day that passes I love Brazil more. (JB, URL) – У такі моменти я заряджаюся енергією. З кожним днем я все більше люблю Бразилію.*

Тут використана перекладацька трансформація – модуляція.

46. *I am 67 years old and I intend to remain active in the Brazilian politics. (JB, URL) – Мені 67 років, і я маю намір продовжувати активну участь у бразильській політиці.*

Тут використана перекладацька трансформація – модуляція.

47. *I cannot understand the reasons why (voters) decided to go to the left. (JB, URL) – Я не можу зрозуміти причини, чому (виборці) вирішили стати лівими.*

Тут використана перекладацька трансформація – модуляція.

48. *I thank God for the mission of being president of Brazil for one term. But I feel deep inside that this mission is still not over. (JB, URL) – Я дякую Богу за місію бути президентом Бразилії на один термін. Але глибоко всередині я відчуваю, що ця місія ще не завершена.*

Тут використана перекладацька трансформація – дослівний переклад.

49. *In my government, Brazil has been working to reconquer the world's trust, reducing unemployment, violence, and risk to business through de-bureaucratization, de-regulation, and especially through example.*

(JB, URL) – У моєму уряді Бразилія працювала над тим, щоб відвоювати довіру у світі, зменшуючи безробіття, насильство та ризики для бізнесу шляхом де бюрократизації, дерегуляції та особливо прикладом.

Тут використана перекладацька трансформація – дослівний переклад, транслітерація та транскодування.

50. *My country has been extremely close to socialism, which has put us in a situation of generalized corruption, grave economic recession, high criminality rates, and uninterrupted attacks to the family and religious values which make up our traditions.* (JB, URL) – *Моя країна була надзвичайно близькою до соціалізму, який поставив нас у ситуацію загальної корупції, серйозної економічної рецесії, високого рівня злочинності та безперервних нападів на сімейні та релігійні цінності, які складають наші традиції.*

Тут використана перекладацька трансформація – транслітерація та дослівний переклад.

51. *True slave labor, believe me...* (RFc, URL) – *Справжня рабська праця, повірте...*

Тут використана перекладацька трансформація – модуляція.

52. *Thus, our country ceased contributing with the Cuban dictatorship, no longer sending 300 million dollars to Havana every year.* (RFc, URL) – *Таким чином, наша країна перестала сприяти кубинській диктатурі, більше не надсилаючи до Гавани 300 мільйонів доларів щороку.*

Тут використана перекладацька трансформація – транслітерація та дослівний переклад.

53. *History shows us that, already in the 60s, Cuban agents were sent to several countries to collaborate with the implementation of dictatorships.* (RFc, URL) – *Історія показує нам, що вже в 60-х*

роках кубинські агенти були відправлені в кілька країн для співпраці у впровадженні диктатур.

Тут використана перекладацька трансформація – транслітерація та дослівний переклад.

54. *We worked with other countries, among them the USA, so that democracy is re-established in Venezuela, but we also work hard so that other countries in South America do not experience this foul regime. (RFc, URL) – Ми працювали з іншими країнами, серед яких США, щоб відновити демократію у Венесуелі, але ми також наполегливо працюємо, щоб інші країни Південної Америки не зазнали цього поганого режиму.*

Тут використана перекладацька трансформація – транслітерація та модуляція.

55. *The São Paulo Forum, a criminal organization created in 1990 by Fidel Castro, Lula, and Hugo Chávez to disseminate and implement socialism in Latin America, is still alive and must be fought. (RFc, URL) – Форум Сан-Паулу, злочинна організація, створена в 1990 році Фіделем Кастро, Лулою та Уго Чавесом для поширення та впровадження соціалізму в Латинській Америці, все ще жива, і з нею потрібно боротися.*

Тут використана перекладацька трансформація – транслітерація, транскодування та дослівний переклад.

56. *Problems, any country has them. However, the sensationalist attacks we have suffered from a large portion of the international media due to the fires in the Amazon have awoken our patriotic feeling. (RFc, URL) – Проблеми, вони є в будь-якій країні. Проте сенсаційні атаки, яких ми зазнали з боку значної частини міжнародних ЗМІ через пожежі в Амазонці, пробудили наше патріотичне почуття.*

Тут використана перекладацька трансформація – модуляція та транслітерація.

57. *They questioned that which is most sacred to us: our sovereignty!* (RFc, URL) – Вони поставили під сумнів те, що для нас найсвятіше: наш суверенітет!

Тут використана перекладацька трансформація – модуляція.

58. *Especially President Donald Trump, who synthesized very well the spirit that must prevail among UN countries: respect to the freedom and sovereignty of each of us.* (RFc, URL) – Особливо президент Дональд Трамп, який дуже добре синтезував дух, який має панувати серед країн ООН: повага до свободи та суверенітету кожного з нас.

Тут використана перекладацька трансформація – транслітерація та модуляція.

59. *I want to make it clear: Brazil will not increase to 20% its lands marked as indigenous, as some heads of state would like for it to happen.* (RFc, URL) – Я хочу прояснити: Бразилія не збільшить до 20% своїх земель, позначених як корінні, як цього хотіли б деякі глави держав.

Тут використана перекладацька трансформація – транслітерація та модуляція.

60. *Our policy is zero tolerance toward crime, and that includes environmental crimes.* (RFc, URL) – Наша політика полягає в нульовій терпимості до злочинів, у тому числі й до екологічних.

Тут використана перекладацька трансформація – модуляція.

61. *I want to reaffirm my position that any initiative for assistance or support to the preservation of the Amazon Rainforest or any other biomes must be conducted in full respect to Brazilian sovereignty.* (RFc, URL) – Я хочу ще раз підтвердити свою позицію, що будь-яка ініціатива щодо допомоги чи підтримки збереження

тропічного лісу Амазонки чи будь-яких інших біомів має здійснюватися з повною повагою до бразильського суверенітету.

Тут використана перекладацька трансформація – транслітерація.

62. *We are ready to, in partnership and adding value, embrace in a sustainable manner all our potential. (RFc, URL) – Ми готові, у партнерстві та додаючи цінності, охопити в стійкий спосіб увесь наш потенціал.*

Тут використана перекладацька трансформація – модуляція та транслітерація.

63. *In my country, we had to do something about the nearly 70 thousand homicides and the innumerable violent crimes which ravaged the Brazilian population yearly. Life is the most basic of human rights. Our military police officers were the preferred target for criminals. In 2017 alone, approximately 400 military police officers were cruelly murdered. This is changing. (RFc, URL) – У моїй країні ми повинні були щось зробити з майже 70 тисячами вбивств і незліченною кількістю насильницьких злочинів, які щорічно спустошують населення Бразилії. Життя — найосновніше з прав людини. Наші військові міліціонери були улюбленою мішенню злочинців. Лише у 2017 році було жорстоко вбито близько 400 офіцерів військової поліції. Це змінюється.*

Тут використана перекладацька трансформація – транслітерація, дослівний переклад, вилучення, додавання.

64. *It is not being devastated or consumed by fire, as the media untruthfully puts it. Each of you can verify what I am saying now. (RFc, URL) – Його не руйнують і не згорають у вогні, як це неправдиво стверджують ЗМІ. Кожен із вас може перевірити те, що я зараз кажу.*

Тут використана перекладацька трансформація – модуляція.

65. *In recent years, we have witnessed, in different regions, cowardly attacks victimizing the faithful congregated in churches, synagogues, and mosques. (RFc, URL) – В останні роки ми стали свідками в різних регіонах боягузливих нападів на вірних, що зібралися в церквах, синагогах і мечетях.*

Тут використана перекладацька трансформація – модуляція, транслітерація та транскодування.

66. *I reaffirm our willingness to maintain a concrete contribution to UN missions, including in training and qualification of troops, an area in which our experience is well-recognized. (RFc, URL) – Я знову підтверджую нашу готовність і надалі робити конкретний внесок у місії ООН, у тому числі у підготовці та кваліфікації військ, у сфері, у якій наш досвід добре визнаний.*

Тут використана перекладацька трансформація – транслітерація та модуляція.

67. *As you can see, Brazil is a country open to the world, in search of partnerships with all who are interested in working toward prosperity, peace, and freedom. (RFc, URL) – Як бачите, Бразилія є країною, відкритою для світу, яка шукає партнерства з усіма, хто зацікавлений у роботі задля процвітання, миру та свободи.*

Тут використана перекладацька трансформація – транслітерація та дослівний переклад.

68. *Ideology invaded our homes to attack the cellula mater of any healthy society, family. (RFc, URL) – Ідеологія вторглася в наші домівки, щоб атакувати клітинну оболонку будь-якого здорового суспільства, сім'ї.*

Тут використана перекладацька трансформація – транслітерація та дослівний переклад.

69. *I am living proof of that. I was cowardly stabbed by a leftist militant and I survived only by a miracle of God. Once more I thank God for*

my life. (RFc, URL) – Я живий тому доказ. Мене боягузливо зарізав лівий бойовик і я лишився живим лише дивом Божим. Ще раз дякую Богу за своє життя.

Тут використана перекладацька трансформація – дослівний переклад.

70. *With humility and trust in the freeing power of truth, you can be certain that you can count on this new Brazil I present here to you gentlemen and ladies. (RFc, URL) – Зі смиренням і довірою до звільняючої сили правди ви можете бути впевнені, що можете розраховувати на цю нову Бразилію, яку я представляю вам тут, джентльмени та леді.*

Тут використана перекладацька трансформація – транслітерація та дослівний переклад.

71. *I do hope that both the United Kingdom and the European Union will make the best use of the remaining time before triggering Article 50. (RFc, URL) – Я справді сподіваюся, що Сполучене Королівство та Європейський Союз якнайкраще використають час, що залишився до запровадження статті 50.*

Тут використана перекладацька трансформація – дослівний переклад.

72. *We hope and we see that the United Kingdom will use this time before triggering Article 50 for redefining and also formulating a vision of its relations with the European Union. (RFc, URL) – Ми сподіваємось і бачимо, що Сполучене Королівство використає цей час перед тим, як запустити статтю 50, щоб переглянути, а також сформулювати бачення своїх відносин з Європейським Союзом.*

Тут використана перекладацька трансформація – дослівний переклад.

73. *We hope to make the best use of the time before triggering Article 50 to redefine the vision for Europe, for the future for the remaining 27 member states, and also to offer a vision to our citizens. (RFc, URL) – Ми сподіваємось якнайкраще використати час до запуску*

статті 50, щоб переглянути бачення Європи, майбутнього для решти 27 держав-членів, а також запропонувати бачення нашим громадянам.

Тут використана перекладацька трансформація – дослівний переклад.

74. *We simply have to offer a new vision to our people, otherwise we will see a further fragmentation and destabilisation of European political systems. (RFc, URL) – Ми просто повинні запропонувати нове бачення нашим людям, інакше ми побачимо подальшу фрагментацію та дестабілізацію європейських політичних систем.*

Тут використана перекладацька трансформація – транскодування та дослівний переклад.

75. *And also, we have to offer new projects and new schemes in the economic and social sphere. (RFc, URL) – А також ми маємо запропонувати нові проекти та нові схеми в економічній та соціальній сфері.*

Тут використана перекладацька трансформація – дослівний переклад.

76. *I've always said, and I would like to repeat it again, that the European Union seems to be falling in love with itself. We wanted to be the best in the world, but it seems that many regions in the world are far ahead of us. (RFcS, URL) – Я завжди казав і хотів би повторити це знову, що Європейський Союз, здається, закохується в себе. Ми хотіли бути найкращими у світі, але, здається, багато регіонів світу далеко попереду нас.*

Тут використана перекладацька трансформація – модуляція.

77. *Quite clearly it's going to be the issue of migration, although the perception British voters have is slightly different than how we perceive migration on the continent. (RFcS, URL) – Цілком очевидно, що це буде питання міграції, хоча сприйняття*

британськими виборцями дещо відрізняється від того, як ми сприймаємо міграцію на континенті.

Тут використана перекладацька трансформація – дослівний переклад.

78. *Looking back, I can say with satisfaction that our foreign policy has been clear, focused and – as I promised then – mature and responsible in pursuing our interests. (RFcS, URL) – Озираючись назад, я можу із задоволенням сказати, що наша зовнішня політика була чіткою, цілеспрямованою та – як я їм обіцяв – зрілою та відповідальною у відстоюванні ваших інтересів.*

Тут використана перекладацька трансформація – дослівний переклад.

79. *I will not speak about political leaders and personalities, but about our people. (RFcS, URL) – Я не буду говорити про політичних лідерів і особистостей, а про наших людей.*

Тут використана перекладацька трансформація – дослівний переклад.

80. *Strong pro-European mandate, which my government gained in the last year's elections, has been the basis for the foreign and European policy of my government. (RFcS, URL) – Сильний проєвропейський мандат, який мій уряд отримав на минулорічних виборах, був основою для зовнішньої та європейської політики мого уряду.*

Тут використана перекладацька трансформація – транскодування та дослівний переклад.

81. *However, I believe that we made a substantial step forward to overcome the crisis last year. (RFcS, URL) – Але я вважаю, що минулого року ми зробили суттєвий крок вперед для виходу з кризи.*

Тут використана перекладацька трансформація – модуляція.

82. *In order to achieve this goal, we have to make difficult decisions on both spending and taxation. (RFcS, URL) – Щоб досягти цієї мети, нам потрібно прийняти складні рішення як щодо витрат, так і щодо оподаткування.*

Тут використана перекладацька трансформація – дослівний переклад.

83. *At the same time, I wish to stress, that our consolidation efforts are not carried out in order to satisfy the institutions in Brussels. (RFcS, URL) – У той же час я хочу підкреслити, що наші зусилля з консолідації здійснюються не для того, щоб задовольнити інституції в Брюсселі.*

Тут використана перекладацька трансформація – транслітерація.

84. *We do so because there is no other alternative if we want to achieve long-term stabilisation of our public finances. (RFcS, URL) – Ми робимо це тому, що немає іншої альтернативи, якщо ми хочемо досягти довгострокової стабілізації наших державних фінансів.*

Тут використана перекладацька трансформація – транскодування та дослівний переклад.

85. *We do so, because we are members of the club with rules that we agreed to respect. (RFcS, URL) – Ми робимо це, тому що ми є членами клубу з правилами, які погодилися поважати.*

Тут використана перекладацька трансформація – дослівний переклад.

86. *We do so because the EU has to regain the trust of markets and the trust of our citizens. (RFcS, URL) – Ми робимо це тому, що ЄС має відновити довіру ринків і довіру наших громадян.*

Тут використана перекладацька трансформація – дослівний переклад.

87. *In the context of consolidation efforts I must also stress another important principle. The same rules must apply to all EU Member States – big or small alike. (RFcS, URL) – У контексті зусиль з консолідації я також маю наголосити на ще одному важливому принципі. Ті самі правила мають застосовуватися до всіх держав-членів ЄС – великих чи малих.*

Тут використана перекладацька трансформація – транскодування та модуляція.

88. *We prefer to avoid any revision that would lead to the re-opening of the agreed allocations. Especially for the Cohesion policy we need predictability of expenditures due to programming procedures. (RFcS, URL) – Ми вважаємо за краще уникати будь-яких переглядів, які б призвели до повторного відкриття узгоджених розподілів. Особливо для політики згуртованості нам потрібна передбачуваність видатків через процедури програмування.*

Тут використана перекладацька трансформація – транскодування та дослівний переклад.

89. *I think that we should do our utmost to reach early an overall compromise deal. (RFcS, URL) – Я вважаю, що ми повинні зробити все можливе, щоб швидше досягти загальної компромісної угоди.*

Тут використана перекладацька трансформація – дослівний переклад.

90. *We understand that the common currency cannot exist anymore in the conditions of a selective integration – that is just monetary integration. (RFcS, URL) – Ми розуміємо, що єдина валюта більше не може існувати в умовах вибіркової інтеграції – тобто саме валютної інтеграції.*

Тут використана перекладацька трансформація – транскодування та модуляція.

91. *We support the idea of completing the economic and monetary union based on four pillars as set out in president Van Rompuy last year's report. (RFcS, URL) – Ми підтримуємо ідею завершення створення економічного та валютного союзу, заснованого на чотирьох стовпах, як це викладено в минулорічній доповіді президента Ван Ромпея.*

Тут використана перекладацька трансформація – транслітерація та дослівний переклад.

92. *We need changes that will deepen the level of integration with the primary aim of securing stability in the Eurozone and preventing future crises. (RFcS, URL) – Нам потрібні зміни, які поглиблюють рівень інтеграції з головною метою забезпечення стабільності в єврозоні та запобігання майбутнім кризам.*

Тут використана перекладацька трансформація – транслітерація та дослівний переклад.

93. *We support the strict rules for economic policies and budgetary discipline, as well as measures striving towards better control and coordination of these policies at the European level. In this regard, we are also supportive of the idea of contracts for competitiveness and growth between member states and European institutions. (RFcS, URL) – Ми підтримуємо суворі правила економічної політики та бюджетної дисципліни, а також заходи, спрямовані на кращий контроль та координацію цієї політики на європейському рівні. У цьому відношенні ми також підтримуємо ідею контрактів щодо конкурентоспроможності та зростання між державами-членами та європейськими інституціями.*

Тут використана перекладацька трансформація – транслітерація, додавання та модуляція.

94. *We have to avoid possible moral hazard; a situation in which a country could delay important reforms and wait for a “contract” with financial aid. (RFcS, URL) – Ми повинні уникати можливого морального ризику; ситуація, коли країна може зволікати з важливими реформами та чекати «контракту» з фінансовою допомогою.*

Тут використана перекладацька трансформація – транскодування та дослівний переклад.

95. *That is the most effective barrier to nationalism and populism that has the tendency to regain ground in times of crisis. (RFcS, URL) – Це найефективніший бар'єр для націоналізму та популізму, який має тенденцію відновлювати свої позиції під час кризи.*

Тут використана перекладацька трансформація – транскодування та модуляція.

96. *In this context, we should not forget that the process of European integration is still unaccomplished. (RFcS, URL) – У цьому контексті не варто забувати, що процес євроінтеграції ще не завершений.*

Тут використана перекладацька трансформація – транскодування та дослівний переклад.

97. *They need our help. (RFcS, URL) – Їм потрібна наша допомога.*

Тут використана перекладацька трансформація – модуляція.

98. *Slovakia received a similar support in previous years. We look forward to Croatia joining us in the EU soon and we hope the enlargement process will continue. (RFcS, URL) – Подібну підтримку Словаччина отримувала і в попередні роки. Ми з нетерпінням чекаємо скорого приєднання Хорватії до ЄС і сподіваємося, що процес розширення продовжиться.*

Тут використана перекладацька трансформація – транслітерація та транскодування.

99. *On the other hand, the most important role in the process is played by the aspirant countries – we can advise and advocate, but they have to perform. (RFcS, URL) – З іншого боку, найважливішу роль у цьому процесі відіграють країни-аспіранти – ми можемо консультувати та захищати, але вони повинні виконувати.*

Тут використана перекладацька трансформація – дослівний переклад.

100. *Our experience shows that reforms do pay off. (RFcS, URL) – Наш досвід показує, що реформи окупаються.*

Тут використана перекладацька трансформація – модуляція.

Висновки до Розділу 3

Проаналізувавши 100 заздалегідь відібраних прикладів з політичних промов в контексті застосування перекладацьких трансформацій з метою збереження маніпулятивного впливу у політичному дискурсі, нами було виявлено наступне відсоткове значення: дослівний переклад був використаний у 59%, модуляція була використана у 31%, додавання – у 5%, вилучення – у 5%.

Щодо лексичних перекладацьких трансформацій, то транслітерація була використана у 74%, транскодування – у 26%. Такі перекладацькі трансформації як транскрипція, калькування та генералізація не були використані жодного разу.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Провівши дослідження на тему «Особливості маніпулятивних технологій в англійськомовному політичному дискурсі та способи їх відтворення українською мовою», ми дійшли наступних висновків:

1. Політичний дискурс – це багатогранне явище. Використання різноманітних мовних засобів створює широке підґрунтя для маніпуляції свідомістю реципієнтів (виборців). Маніпулювання смислами впливає на процес мислення, і, відповідно, сприйняття та структурування реальності.
2. Технології маніпулювання передбачають використання багатого арсеналу конкретних методів впливу на свідомість людей. До них належать пряме підтасовування фактів, замовчування небажаної інформації, поширення брехні і наклепу, а також напівправа.
3. Маніпуляції в політичній риторичі часто зустрічаються. Одним із індикаторів на шляху демократичного розвитку держав є співвідношення в публічному просторі маніпуляцій і «фейків»: у конкурентних демократіях виникають заангажовані «варіації на тему правди», але немає місця для відвертої брехні, тоді як фейки є чимось цілком природним для закритих неконкурентних режимів. Предметом маніпуляцій можуть ставати різні знакові системи – не тільки слова, а й числа.
4. Феномену маніпуляції в політичному дискурсі займає особливе місце, так як він здатен викликати довгострокові наслідки, і надати сильний ефект на життя суспільства. Виборці не схильні сприймати інформацію критично, вони готові повірити харизматичному лідерові, який володіє усним словом, вміє створювати і конструювати «правду», відкривати людям очі на неї.
5. Влада завжди здійснює вплив із метою пропаганди своїх ідей переважно в межах політичної комунікації, яка своєю чергою забезпечується політичним дискурсом, що характеризується особливостями і залежить від історичних обставин та національних ознак.

6. У ході роботи нами було також виокремлено та проаналізовано такі лексико-стилістичні засоби маніпуляції в сучасному англійськомовному політичному дискурсі, як метафори, евфемізми, порівняння, епітети, оцінна лексика та ідіоми. Не менш частотним було вживання епітетів, що також свідчить про насиченість політичних текстів влучними виразами для посилення маніпулятивного ефекту. Трохи менш частотними, але не менш актуальними були такі лексико-стилістичні засоби, як порівняння, ідіоми та евфемізми.
7. На граматичному рівні маніпуляція в сучасному англійськомовному політичному дискурсі може створюватися за допомогою використання таких граматичних явищ, як інверсія, повтори, протиставлення, вставні конструкції. На граматичному рівні маніпуляція в сучасному англійськомовному політичному дискурсі реалізується в основному за допомогою використання таких засобів, як пасивні конструкції, синтаксичні повтори, риторичні питання та прийом діалогізації.
8. Дослівний переклад зі збереженням маніпуляції був використаний найчастіше – у 59%; модуляція була використана у 31%; додавання – у 5%, вилучення – у 5%.
9. Щодо лексичних перекладацьких трансформацій, то найчастіше була використана транслітерація – у 74%; транскодування – у 26%.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Академічний тлумачний словник української мови (АТСУМ). (1970-1980). Онлайн-версія. Режим доступу: <https://sum.in.ua/>
2. Акоп'янц, Н. М. (2016). Лексико-стилістичні особливості перекладу англомовних текстів ЗМІ на українську мову. Вісник Нац. техн. ун-ту "ХПІ": зб. наук. пр. Сер.: Актуальні проблеми розвитку українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ". № 13 (1185). 59-63.
3. Алюшина, Н. О. Типологічні ознаки політичних комунікацій. URL: <http://svitppt.com.ua/pravoznavstvo/tipologichni-oznaki-politichnihkomunikaciy.html>.
4. Бацевич, Ф. С. (2004). Основи комунікативної лінгвістики. Київ: Академія. 344.
5. Біляк, І. В. (2012). Прагматика англомовного новинного медіатексту: маніпулятивний потенціал. Вчені записки Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського. № 1. 221-226.
6. Бойко, О. Д. (2010). Політичне маніпулювання: навч. посіб. Київ: Академвидав. Серія «Альма-матер». 432.
7. Генералюк, І. І. (2009). Метафора як засіб маніпулювання у політичному дискурсі. Проблеми сучасної психології. Збірник наукових праць КПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. За ред. С. Д. Максименка. Випуск 6. Київ. 86-95.
8. Дабіжа, В., Кіслов, Д. (2012). Сучасний науковий дискурс щодо визначення поняття «політичні комунікації». Український науковий журнал «Освіта Регіону»: *Політологія. Психологія. Комунікації*. № 3. 146-154.
9. Діденко, М. О. (2001). Політичний виступ як тип тексту (на матеріалі виступів німецьких політичних діячів кінця 20 століття): Автореф. дис. канд. філол. наук. Одеса. 19-20.

10. Дубинець, З. О. (2011). Евфемізми в українській мові (на матеріалі преси): автореф. дис. ... канд. філол. наук. Ялта. 19-20.
11. Жибак, Д. М. (2016). До питання особливостей та функцій політичного дискурсу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Філологія. Вип. 20 (1). 124-126.
12. Загнітко, А. (2012). Словник сучасної лінгвістики: поняття і терміни: у 4 т. Донецьк: ДонНУ, 2012. Том 3: 426 с; Том 4: 388 с.
13. Зіньковська, Д. О. (2020). Особливості перекладу англійськомовного політичного дискурсу. Видавництво ХДУ.
14. Ковалевська, А. В. (2011). Метамоделі лінгвістичної сугестивності політичних рекламних слоганів: автореф. дис. ... канд. філол. наук. Одеса. 24.
15. Ковалевська, Т. Ю. (2008). Комунікативні аспекти нейролінгвістичного програмування: монографія. Вид. 2-ге, випр. і доп. Одеса: Астропринт. 344.
16. Корнєєв, В. М. (2002). Експлікація прихованого впливу публіцистичного тексту: автореф. дис. ... канд. філ. наук. Київ. 17-18.
17. Кривобок, Ю. В. (2012). Основні комунікативні стратегії в політичній рекламі. *Науковий вісник Гілея*. Сер. Історичні науки. Філософські науки. Політичні науки. Київ. Вип. 66. 637-641.
18. Мацько, Л. І. (1999). Лінгвістична риторика. *Наука і сучасність: Зб. наук. Праць*. Ч. 4. Київ: Логос. 3-16.
19. Москаленко, В. В. (2007). Психологія соціального впливу: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури. 448.
20. Нагорна, Л. А. (2005). Політична мова і мовна політика (діапазон можливостей політичної лінгвістики) [монографія]. Київ: «Світогляд». 315.
21. Нетреба, М. М. (2015). Стилiстичні особливості публіцистичних текстів. *Інформаційне суспільство*. Вип. 22. 6-10.

22. Остроушко, О. А. (2010). Лексичні трансформації при перекладі англійських інформаційних текстів українською мовою. Київ: Філологічні студії. 208.
23. Падалка, О. В. (2012). Політична промова та її просодичні характеристики. Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. № 6.
24. Петренко, В. В. (2003). Політична мова як засіб маніпулятивного впливу: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Київ. 17-18.
25. Петрик, В. М., Присяжнюк, М. М., Компанцева, Л. Ф. (2010). Сугестивні технології маніпулятивного впливу: навч. посіб. Київ.
26. Петрик, В. М., Остроухов, В. В., Штоквиш, О. А. (2006). Сучасні технології та засоби маніпулювання свідомістю, ведення інформаційних війн і спеціальних інформаційних операцій: навч. посіб. Київ: Росава.
27. Підгрушний, В. А. (2015). Особливості політичного дискурсу в сучасній лінгвістиці. *Навчально-науковий вісник економіки і менеджменту*. Рівне. 233.
28. Пустовіт, Т. М., Крещенко, М. С. Мовні засоби здійснення прихованого впливу в політичній рекламі. Режим доступу: <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:I2jiUOf6wwMJ:https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum2019/paper/download/7121/5968+&cd=12&hl=uk&ct=clnk&gl=ua>.
29. Різун, В. В. (2005). Лінгвістика впливу: монографія. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет». 148.
30. Самойлова, І. В., Подвойська, О. В. (2016). Лексичні особливості політичних промов. Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Філологічні науки.
31. Селіванова, О. О. (2011). Основи теорії мовної комунікації. Черкаси: Видавництво Чабаненко Ю. А. 350.
32. Селіванова, О. О. (2002). Основи лінгвістичної теорії тексту і комунікації. Київ: Фітосоціоцентр. 336.

33. Словник української мови. (1973). в 11 тт. Т. 4. Київ: Наук. думка.
34. Юр'єва, О. Г. (2007). Лінгвістичний вимір політичного маніпулювання: автореф. дис. ... канд. пол. наук. Київ. 15-16.
35. Allott, N. (2005). The role of misused concepts in manufacturing consent: a cognitive account. In: Louis de Saussure (ed.), *Manipulation and Ideologies in the Twentieth Century*, Amsterdam: Benjamins. 147-168.
36. Brown, G. *Discourse Analysis*. (1983). Cambridge: Cambridge Univ. Press.
37. Chilton, P. & Schaffner, Ch. (2002). Introduction: Themes and Principles in the Analysis of Political Discourse. In Paul Chilton and Christina Schaffner (eds.) *Politics as Text and Talk: Analytic Approaches to Political Discourse*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company. 1-29.
38. Chilton, P. (2008). Political Terminology. In Karlfried Knapp and Gerd Antos (eds.). *Handbook of Communication in the Public Sphere. Handbooks of applied linguistics Vol. 4*. Berlin: Walter de Gruyter GmbH & Co. 226-42.
39. Day, N. (1999). *Advertising: Information or Manipulation?* Springfield, NJ: Enslow.
40. Fairclough, I. & Fairclough, N. (2013). *Political Discourse Analysis: A Method for Advanced Students*. London & New York: Routledge.
41. Ferrara, E., Chang, H., Chen, E., Muric, G., & Patel, J. (2020). Characterizing social media manipulation in the 2020 US presidential election. *First Monday*. Retrieved from: <https://doi.org/10.5210/fm.v25i11.11431>.
42. Fitzpatrick, N. (2018). Media manipulation 2.0: the impact of social media on news, competition, and accuracy. Retrieved from: <https://doi.org/10.30958/ajmmc.4.1.3>.
43. Gevorgian, M. (2011). Actualization of the tactics of language manipulation in mass media political discourse. *Political linguistics*. 4 (38). 76-78.
44. Kamil, S. I. (2017). *The Pragmatics of Manipulation in British and American Political Debates*. Anchor Academic Publishing.

45. Kravchenko, N. K., Holtsova, M. G., & Kryknitska, I. O. (2020). Politics as art: The Creation of a Successful Political Brand. *Journal of History Culture and Art Research*, № 9.
46. Macagno, F. (2022). Argumentation profiles and the manipulation of common ground. The arguments of populist leaders on Twitter. *Journal of Pragmatics*, 191. Retrieved from: <https://doi.org/10.1016/j.pragma>.
47. O'Keefe, D. J. (2002). *Persuasion: Theory & Research*. Thousand Oaks CA: Sage.
48. Oxford Learner's Dictionary (OLD). (2024). Retrieved from: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/>
49. Polyakova, L., Yuzhakova, Y., Zalavina, T. & Dyorina, N. (2020). Linguistic Manipulation Means in English Political Discourse. *Amazonia Investiga*, № 9.
50. Saul, J. (2018). Dogwhistles, political manipulation, and philosophy of language. *New work on speech acts*. Retrieved from: <https://doi.org/10.1093/oso/9780198738831.003.0013>.
51. Wilson, J. (2001). Political Discourse. In Schiffrin, D., D. Tannen, and H. E. Hamilton (eds.). *The Handbook of Discourse Analysis*. Oxford: Blackwell Publishers Ltd. 398-415.
52. Van Dijk, T. (2001). Multidisciplinary CDA: A Plea for Diversity. In *Methods of Critical Discourse Analysis*, ed. By Ruth Wodak and Michael Meyer. London: Sage. 95-120.
53. Van Dijk, T. (2006). Discourse and Manipulation. *Discourse and Society*, 17(2). 359-383.
54. Van Dijk, T. (2008). Discourse, knowledge, power and politics Towards Critical Epistemic Discourse Analysis. Lecture: CADAAD 2008, Hertfordshire, 10-12 July 2008. Pompeu Fabra University, Barcelona.
55. Zakharova, V. A. (2009). The means of actualizing the target of «fear» of manipulation in political discourse. The system of values of modern society. 5 (1). 102-107.

СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ

56. ORB – The speech of Prime Minister of Hungary Viktor Orbán. (2022). Retrieved from: https://www.youtube.com/watch?v=IANho_dp_BI
57. JB – Brazil's former President Jair Bolsonaro speaks at a Turning Point USA event in Miami. (2023). Retrieved from: <https://www.youtube.com/watch?v=CME64-Rbhek>
58. RFc – Slovak Prime Minister Robert Fico cancels military aid to Ukraine. (2023). Retrieved from: <https://www.youtube.com/watch?v=XNsRgJ97KMI>
59. RFcS – Robert Fico. (2013). Slovak Prime Minister Robert Fico's Speech at the International Conference GLOBSEC 2013, Bratislava, Slovakia. Retrieved from: <https://www.vlada.gov.sk/slovak-prime-minister-robert-ficos-speech-at-the-international-conference-globsec-2013-bratislava-slovakia/>

ДОДАТОК А

**МАНІПУЛЯЦІЯ У ПЕРЕКЛАДІ ТЕКСТІВ ПОЛІТИЧНОГО
ДИСКУРСУ**

№	Оригінал (англійська)	Переклад (українська)
1.	If this is true – and it must be true, as I look around – then we have something in common, even if Hungary is over 5000 miles from Dallas. (ORB, URL)	Якщо це правда – а це має бути правдою, як я дивлюся навколо – тоді у нас є щось спільне, навіть якщо Угорщина знаходиться за 5000 миль від Далласа.
2.	And we fought for Christian Democracy in the twentieth century, and continue to fight to this day. (ORB, URL)	І ми боролися за християнську демократію у ХХ столітті, і продовжуємо боротися донині.
3.	We are a nation of 15 million, in the heart of Europe with a unique language. (ORB, URL)	Ми 15-мільйонна нація в самому серці Європи з унікальною мовою.
4.	Pope Francis once told me that Hungarian was the official language in Heaven, because it takes an eternity to learn. (ORB, URL)	Pope Francis once told me that Hungarian was the official language in Heaven, because it takes an eternity to learn.
5.	As for myself, you should know that I am an old-fashioned freedom fighter. (ORB, URL)	Щодо мене, то ви повинні знати, що я старомодний борець за свободу.
6.	I am also the longest serving Prime Minister in Europe, the only anti-migration political leader on our continent, a father	Я також є прем'єр-міністром Європи, який найдовше займав посаду, єдиний антимиграційний політичний лідер на нашому

	of 5, and grandfather to 5 grandchildren. (ORB, URL)	континенті, батько 5 дітей і дідусь 5 онуків.
7.	I was wondering in the last two or three weeks what you want to hear from me? (ORB, URL)	Останні два чи три тижні я думав, що ви хочете від мене почути?
8.	I can already see tomorrow's headlines: "Far-right European racist and anti-Semite strongman, the Trojan horse of Putin, holds speech at conservative conference." (ORB, URL)	Я вже бачу завтрашні заголовки: «Ультраправий європейський расист і антисеміт, троянський кінь Путіна, виступає з промовою на конференції консерваторів».
9.	But I don't want to give them any ideas. They know best how to write Fake News. Instead, I'll tell you the truth: ..." (ORB, URL)	Але я не хочу давати їм жодних ідей. Вони найкраще знають, як писати фейкові новини. Натомість я скажу вам правду:
10.	They are already busy writing their so-called 'research papers' to inform Americans how I destroyed Hungarian democracy. (ORB, URL)	Вони вже зайняті написанням своїх так званих «дослідницьких робіт», щоб повідомити американцям, як я знищив угорську демократію.
11.	According to their research I managed to ruin Hungary's Democracy in 2011. And then, they say, I ruined it again in 2012. And then in 2013, and 2014, 2015. And so on. Each and every year! (ORB, URL)	Згідно з їхніми дослідженнями, мені вдалося зруйнувати демократію Угорщини в 2011 році. А потім, кажуть, я знову зруйнував її в 2012 році. А потім у 2013, і 2014, 2015. І так далі. Кожен рік!

12.	But how did I manage to destroy something that was already ruined? To answer this question you have to be a rabid liberal. (ORB, URL)	Але як мені вдалося зруйнувати те, що вже було зруйноване? Щоб відповісти на це запитання, треба бути шаленим лібералом.
13.	I want to be clear: we respect the government of the United States. (ORB, URL)	Я хочу чітко сказати: ми поважаємо уряд Сполучених Штатів.
14.	But there is another side of the coin, which I cannot ignore. (ORB, URL)	Але є інша сторона медалі, яку я не можу ігнорувати.
15.	The Obama Administration tried to force us to change the Fundamental law of Hungary, and delete Christian and national values from it. (ORB, URL)	Адміністрація Обама намагалася змусити нас змінити Основний закон Угорщини та викреслити з нього християнські та національні цінності.
16.	How bizarre! (ORB, URL)	Як дивно!
17.	They did not want me to be here, and they made every effort to drive a wedge between us. (ORB, URL)	Вони не хотіли, щоб я був тут, і доклали всіх зусиль, щоб вбити між нами клин.
18.	They hate me and slander me and my country as they hate you and slander you and the America you stand for. We all know how this works. (ORB, URL)	Вони ненавидять мене і зводять наклеп на мене і на мою країну, як вони ненавидять вас і зводять наклеп на вас і на Америку, за яку ви виступаєте. Ми всі знаємо, як це працює.
19.	Progressive liberals didn't want	Прогресивні ліберали не хотіли,

	me to be here because they knew what I would tell you. Because I am here to tell you that we should unite our forces. (ORB, URL)	щоб я був тут, бо знали, що я вам скажу. Тому що я тут, щоб сказати вам, що ми повинні об'єднати наші сили.
20.	Dear Friends, (ORB, URL)	Дорогі друзі,
21.	Our fathers fired the first shot, and we, their sons won the war. (ORB, URL)	Наші батьки зробили перший постріл, а ми, їхні сини, виграли війну.
22.	If somebody has doubts whether progressive liberals and communists are the same, just ask us, Hungarians. (ORB, URL)	Якщо хтось сумнівається, чи прогресивні ліберали і комуністи – це одне й те саме, запитайте нас, угорців.
23.	But we know the old saying: yesterday's home runs don't win today's games. (ORB, URL)	Але ми знаємо стару приказку: вчорашні хоумрани не виграють сьогоднішні ігри.
24.	I've been a member of parliament for 32 years, spending 16 years in opposition and 16 years as prime minister. (ORB, URL)	Я був членом парламенту 32 роки, провів 16 років в опозиції і 16 років як прем'єр-міністр.
25.	I am here to tell you that our values: the nation, Christian roots and family can be successful in the political battlefield. (ORB, URL)	Я тут, щоб сказати вам, що наші цінності: нація, християнське коріння та родина можуть бути успішними на полі політичних битв.
26.	The key to our success story is	Ключ до нашої історії успіху

	that when we fight we give at least 100 per cent. (JB, URL)	полягає в тому, що коли ми боремося, ми викладаємося принаймні на 100 відсотків.
27.	We tell the truth and represent the truth, even if half the world attacks us for it. (JB, URL)	Ми говоримо правду і представляємо правду, навіть якщо половина світу нападає на нас за це.
28.	So, first and foremost: we need to trust our Judeo-Christian teachings. (JB, URL)	Отже, перш за все: ми повинні довіряти нашим іудео-християнським вченням.
29.	Don't worry: a Christian politician cannot be racist. So we should never hesitate to heavily challenge our opponents on these issues. Be sure: Christian values protect us from going too far. (JB, URL)	Не хвилюйтеся: християнський політик не може бути расистом. Тому ми ніколи не повинні вагатися, кидаючи серйозні виклики нашим опонентам у цих питаннях. Будьте впевнені: християнські цінності захищають нас від того, щоб не зайти занадто далеко.
30.	So you can't do everything. You have limits. As Clint Eastwood said: 'A man has got to know his limitations.' But unfortunately the Left in politics does not know any limitations. (JB, URL)	Тому ви не можете зробити все. У вас є обмеження. Як сказав Клінт Іствуд: «Людина має пізнати свої обмеження». Але, на жаль, ліві в політиці не знають жодних обмежень.
31.	Let's be honest: the most evil things in modern history were carried out by people who hated	Давайте будемо чесними: найбільше зло в сучасній історії було здійснено людьми, які

	Christianity. Don't be afraid to call your enemies by their name. (JB, URL)	ненавиділи християнство. Не бійтеся називати своїх ворогів своїми іменами.
32.	Just a hint: Be careful with talented Hungarians! I know George Soros very well. (JB, URL)	Тільки підказка: будьте обережні з талановитими угорцями! Я дуже добре знаю Джорджа Сороса.
33.	Who is going to stop them if we don't? (JB, URL)	Хто їх зупинить, якщо не ми?
34.	My answer is: Play by your own rules! But how do you do that? It is as simple as it sounds. (JB, URL)	Моя відповідь: грайте за власними правилами! Але як це зробити? Це так просто, як це звучить.
35.	And don't care what the liberals say! They always say you will lose. They say it cannot be done. (JB, URL)	І байдуже, що говорять ліберали! Вони завжди кажуть, що ти програєш. Кажуть, цього не можна робити.
36.	The only thing we Hungarians can show you is how to fight back by our own rules. Let me give you a couple of examples.	Єдине, що ми, угорці, можемо показати вам, як дати відсіч за нашими правилами. Дозвольте навести пару прикладів.
37.	In the next few weeks I intend to return to Brazil to be part of a responsible opposition to the current government. (JB, URL)	У наступні кілька тижнів я маю намір повернутися до Бразилії, щоб стати частиною відповідальної опозиції нинішньому уряду.
38.	Unfortunately in the last three days they have already done a lot of bad things, and I like to	На жаль, за останні три дні вони вже зробили багато поганих речей, і я люблю говорити, що

	say that government by the [Lula's] Workers' Party does not really need opposition. (JB, URL)	уряду Робітничої партії [Лули] насправді не потрібна опозиція.
39.	Brazil is doing very well but we can't understand why the left won. (JB, URL)	У Бразилії все добре, але ми не можемо зрозуміти, чому перемогли ліві.
40.	I found myself through politics ... maybe a little bit late ... but I feel I must stay in politics because I have a very big responsibility. (JB, URL)	Я знайшов себе в політиці ... можливо, трохи пізно ... але я відчуваю, що повинен залишатися в політиці, тому що я несу дуже велику відповідальність.
41.	There are new right-wing leaders in Brazil, and I feel that in my position I must help coordinate their efforts, to help the conservative movement. (JB, URL)	У Бразилії з'явилися нові праві лідери, і я відчуваю, що на своїй посаді мушу допомогти координувати їхні зусилля, допомогти консервативному руху.
42.	Brazil is one of the most digitized countries in the world. And even with the great crisis of the pandemic we finished the year of 2020 even when it comes to the creation of new jobs. (JB, URL)	Бразилія є однією з найбільш цифрових країн у світі. І навіть з великою кризою пандемії ми закінчили 2020 рік, навіть якщо мова йде про створення нових робочих місць.
43.	And we were able during the pandemic to provide for all and most importantly freedom for	І ми змогли під час пандемії забезпечити всіх і, найголовніше, свободу для тих, хто вирішив не

	those chose not to get the vaccine. (JB, URL)	отримати вакцину.
44.	During my campaign I attracted massive crowds through the five regions of Brazil. (JB, URL)	Під час моєї кампанії я привернув величезну кількість людей у п'яти регіонах Бразилії.
45.	I recharge my batteries in moments like this. Every day that passes I love Brazil more. (JB, URL)	У такі моменти я заряджаюся енергією. З кожним днем я все більше люблю Бразилію.
46.	I am 67 years old and I intend to remain active in the Brazilian politics. (JB, URL)	Мені 67 років, і я маю намір продовжувати активну участь у бразильській політиці.
47.	I cannot understand the reasons why (voters) decided to go to the left. (JB, URL)	Я не можу зрозуміти причини, чому (виборці) вирішили піти вліво.
48.	I thank God for the mission of being president of Brazil for one term. But I feel deep inside that this mission is still not over. (JB, URL)	Я дякую Богу за місію бути президентом Бразилії на один термін. Але глибоко всередині я відчуваю, що ця місія ще не завершена.
49.	In my government, Brazil has been working to reconquer the world's trust, reducing unemployment, violence, and risk to business through de-bureaucratization, de-regulation, and especially through example. (RFc, URL)	У моєму уряді Бразилія працювала над тим, щоб відвоювати довіру у світі, зменшуючи безробіття, насильство та ризики для бізнесу шляхом дебіюрократизації, дерегуляції та особливо прикладом.
50.	My country has been extremely	Моя країна була надзвичайно

	<p>close to socialism, which has put us in a situation of generalized corruption, grave economic recession, high criminality rates, and uninterrupted attacks to the family and religious values which make up our traditions. (RFc, URL)</p>	<p>близькою до соціалізму, який поставив нас у ситуацію загальної корупції, серйозної економічної рецесії, високого рівня злочинності та безперервних нападів на сімейні та релігійні цінності, які складають наші традиції. Моя країна була надзвичайно близькою до соціалізму, який поставив нас у ситуацію загальної корупції, серйозної економічної рецесії, високого рівня злочинності та безперервних нападів на сімейні та релігійні цінності, які складають наші традиції.</p>
51.	<p>True slave labor, believe me... (RFc, URL)</p>	<p>Справжня рабська праця, повірте...</p>
52.	<p>Thus, our country ceased contributing with the Cuban dictatorship, no longer sending 300 million dollars to Havana every year. (RFc, URL)</p>	<p>Таким чином, наша країна перестала сприяти кубинській диктатурі, більше не надсилаючи до Гавани 300 мільйонів доларів щороку.</p>
53.	<p>History shows us that, already in the 60s, Cuban agents were sent to several countries to collaborate with the implementation of dictatorships. (RFc, URL)</p>	<p>Історія показує нам, що вже в 60-х роках кубинські агенти були відправлені в кілька країн для співпраці у впровадженні диктатур.</p>

54.	We worked with other countries, among them the USA, so that democracy is re-established in Venezuela, but we also work hard so that other countries in South America do not experience this foul regime. (RFc, URL)	Ми працювали з іншими країнами, серед яких США, щоб відновити демократію у Венесуелі, але ми також наполегливо працюємо, щоб інші країни Південної Америки не зазнали цього поганого режиму.
55.	The São Paulo Forum, a criminal organization created in 1990 by Fidel Castro, Lula, and Hugo Chávez to disseminate and implement socialism in Latin America, is still alive and must be fought. (RFc, URL)	Форум Сан-Паулу, злочинна організація, створена в 1990 році Фіделем Кастро, Лулою та Уго Чавесом для поширення та впровадження соціалізму в Латинській Америці, все ще жива, і з нею потрібно боротися.
56.	Problems, any country has them. However, the sensationalist attacks we have suffered from a large portion of the international media due to the fires in the Amazon have awaken our patriotic feeling. (RFc, URL)	Проблеми, вони є в будь-якій країні. Проте сенсаційні атаки, яких ми зазнали з боку значної частини міжнародних ЗМІ через пожежі в Амазонці, пробудили наше патріотичне почуття.
57.	They questioned that which is most sacred to us: our sovereignty! (RFc, URL)	Вони поставили під сумнів те, що для нас найсвятіше: наш суверенітет!
58.	Especially President Donald Trump, who synthesized very well the spirit that must prevail	Особливо президент Дональд Трамп, який дуже добре синтезував дух, який має

	among UN countries: respect to the freedom and sovereignty of each of us. (RFc, URL)	панувати серед країн ООН: повага до свободи та суверенітету кожного з нас.
59.	I want to make it clear: Brazil will not increase to 20% its lands marked as indigenous, as some heads of state would like for it to happen. (RFc, URL)	Я хочу прояснити: Бразилія не збільшить до 20% своїх земель, позначених як корінні, як цього хотіли б деякі глави держав.
60.	Our policy is zero tolerance toward crime, and that includes environmental crimes. (RFc, URL)	Наша політика полягає в нульовій терпимості до злочинів, у тому числі й до екологічних.
61.	I want to reaffirm my position that any initiative for assistance or support to the preservation of the Amazon Rainforest or any other biomes must be conducted in full respect to Brazilian sovereignty. (RFc, URL)	Я хочу ще раз підтвердити свою позицію, що будь-яка ініціатива щодо допомоги чи підтримки збереження тропічного лісу Амазонки чи будь-яких інших біомів має здійснюватися з повною повагою до бразильського суверенітету.
62.	We are ready to, in partnership and adding value, embrace in a sustainable manner all our potential. (RFc, URL)	Ми готові, у партнерстві та додаючи цінності, охопити в стійкий спосіб увесь наш потенціал.
63.	In my country, we had to do something about the nearly 70 thousand homicides and the innumerable violent crimes which ravaged the Brazilian	У моїй країні ми повинні були щось зробити з майже 70 тисячами вбивств і незліченною кількістю насильницьких злочинів, які щорічно

	<p>population yearly. Life is the most basic of human rights. Our military police officers were the preferred target for criminals. In 2017 alone, approximately 400 military police officers were cruelly murdered. This is changing. (RFc, URL)</p>	<p>спустошують населення Бразилії. Життя — найосновніше з прав людини. Наші військові міліціонери були улюбленою мішенню злочинців. Лише у 2017 році було жорстоко вбито близько 400 офіцерів військової поліції. Це змінюється.</p>
64.	<p>It is not being devastated or consumed by fire, as the media untruthfully puts it. Each of you can verify what I am saying now. (RFc, URL)</p>	<p>Його не руйнують і не згорають у вогні, як це неправдиво стверджують ЗМІ. Кожен із вас може перевірити те, що я зараз кажу.</p>
65.	<p>In recent years, we have witnessed, in different regions, cowardly attacks victimizing the faithful congregated in churches, synagogues, and mosques. (RFc, URL)</p>	<p>В останні роки ми стали свідками в різних регіонах боягузливих нападів на вірних, що зібралися в церквах, синагогах і мечетях.</p>
66.	<p>I reaffirm our willingness to maintain a concrete contribution to UN missions, including in training and qualification of troops, an area in which our experience is well-recognized. (RFc, URL)</p>	<p>Я знову підтверджую нашу готовність і надалі робити конкретний внесок у місії ООН, у тому числі у підготовці та кваліфікації військ, у сфері, у якій наш досвід добре визнаний.</p>
67.	<p>As you can see, Brazil is a country open to the world, in search of partnerships with all</p>	<p>Як бачите, Бразилія є країною, відкритою для світу, яка шукає партнерства з усіма, хто</p>

	who are interested in working toward prosperity, peace, and freedom. (RFc, URL)	зацікавлений у роботі задля процвітання, миру та свободи.
68.	Ideology invaded our homes to attack the cellula mater of any healthy society, family. (RFc, URL)	Ідеологія вторглася в наші домівки, щоб атакувати клітинну оболонку будь-якого здорового суспільства, сім'ї.
69.	I am living proof of that. I was cowardly stabbed by a leftist militant and I survived only by a miracle of God. Once more I thank God for my life. (RFc, URL)	Я живий тому доказ. Мене боягузливо зарізав лівий бойовик і я лишився живим лише дивом Божим. Ще раз дякую Богу за своє життя.
70.	With humility and trust in the freeing power of truth, you can be certain that you can count on this new Brazil I present here to you gentlemen and ladies. (RFc, URL)	Зі смиренням і довірою до звільняючої сили правди ви можете бути впевнені, що можете розраховувати на цю нову Бразилію, яку я представляю вам тут, панове та леді.
71.	I do hope that both the United Kingdom and the European Union will make the best use of the remaining time before triggering Article 50. (RFc, URL)	Я справді сподіваюся, що Сполучене Королівство та Європейський Союз якнайкраще використають час, що залишився до запровадження статті 50.
72.	We hope and we see that the United Kingdom will use this time before triggering Article 50 for redefining and also	Ми сподіваємось і бачимо, що Сполучене Королівство використає цей час перед тим, як запустити статтю 50, щоб

	formulating a vision of its relations with the European Union. (RFc, URL)	переглянути, а також сформулювати бачення своїх відносин з Європейським Союзом.
73.	We hope to make the best use of the time before triggering Article 50 to redefine the vision for Europe, for the future for the remaining 27 member states, and also to offer a vision to our citizens. (RFc, URL)	Ми сподіваємось якнайкраще використати час до запуску статті 50, щоб переглянути бачення Європи, майбутнього для решти 27 держав-членів, а також запропонувати бачення нашим громадянам.
74.	We simply have to offer a new vision to our people, otherwise we will see a further fragmentation and destabilisation of European political systems. (RFc, URL)	Ми просто повинні запропонувати нове бачення нашим людям, інакше ми побачимо подальшу фрагментацію та дестабілізацію європейських політичних систем.
75.	And also, we have to offer new projects and new schemes in the economic and social sphere. (RFc, URL)	А також ми маємо запропонувати нові проекти та нові схеми в економічній та соціальній сфері.
76.	I've always said, and I would like to repeat it again, that the European Union seems to be falling in love with itself. We wanted to be the best in the world, but it seems that many regions in the world are far ahead of us. (RFcS, URL)	Я завжди казав і хотів би повторити це знову, що Європейський Союз, здається, закохується в себе. Ми хотіли бути найкращими у світі, але, здається, багато регіонів світу далеко попереду нас.

77.	Quite clearly it's going to be the issue of migration, although the perception British voters have is slightly different than how we perceive migration on the continent. (RFcS, URL)	Цілком очевидно, що це буде питання міграції, хоча сприйняття британськими виборцями дещо відрізняється від того, як ми сприймаємо міграцію на континенті.
78.	Looking back, I can say with satisfaction that our foreign policy has been clear, focused and – as I promised then – mature and responsible in pursuing our interests. (RFcS, URL)	Озираючись назад, я можу із задоволенням сказати, що наша зовнішня політика була чіткою, цілеспрямованою та – як я їм обіцяв – зрілою та відповідальною у відстоюванні ваших інтересів.
79.	I will not speak about political leaders and personalities, but about our people. (RFcS, URL)	Я не буду говорити про політичних лідерів і особистостей, а про наших людей.
80.	Strong pro-European mandate, which my government gained in the last year's elections, has been the basis for the foreign and European policy of my government. (RFcS, URL)	Сильний проєвропейський мандат, який мій уряд отримав на минулорічних виборах, був основою для зовнішньої та європейської політики мого уряду.
81.	However, I believe that we made a substantial step forward to overcome the crisis last year. (RFcS, URL)	Але я вважаю, що минулого року ми зробили суттєвий крок вперед для виходу з кризи.
82.	In order to achieve this goal, we have to make difficult decisions	Щоб досягти цієї мети, нам потрібно прийняти складні

	on both spending and taxation. (RFcS, URL)	рішення як щодо витрат, так і щодо оподаткування.
83.	At the same time, I wish to stress, that our consolidation efforts are not carried out in order to satisfy the institutions in Brussels. (RFcS, URL)	У той же час я хочу підкреслити, що наші зусилля з консолідації здійснюються не для того, щоб задовольнити інституції в Брюсселі.
84.	We do so because there is no other alternative if we want to achieve long-term stabilisation of our public finances. (RFcS, URL)	Ми робимо це тому, що немає іншої альтернативи, якщо ми хочемо досягти довгострокової стабілізації наших державних фінансів.
85.	We do so, because we are members of the club with rules that we agreed to respect. (RFcS, URL)	Ми робимо це, тому що ми є членами клубу з правилами, які погодилися поважати.
86.	We do so because the EU has to regain the trust of markets and the trust of our citizens. (RFcS, URL)	Ми робимо це тому, що ЄС має відновити довіру ринків і довіру наших громадян.
87.	In the context of consolidation efforts I must also stress another important principle. The same rules must apply to all EU Member States – big or small alike. (RFcS, URL)	У контексті зусиль з консолідації я також маю наголосити на ще одному важливому принципі. Ті самі правила мають застосовуватися до всіх держав-членів ЄС – великих чи малих.
88.	We prefer to avoid any revision that would lead to the re-opening of the agreed	Ми вважаємо за краще уникати будь-яких переглядів, які б призвели до повторного

	allocations. Especially for the Cohesion policy we need predictability of expenditures due to programming procedures. (RFcS, URL)	відкриття узгоджених розподілів. Особливо для політики згуртованості нам потрібна передбачуваність видатків через процедури програмування.
89.	I think that we should do our utmost to reach early an overall compromise deal. (RFcS, URL)	Я вважаю, що ми повинні зробити все можливе, щоб швидше досягти загальної компромісної угоди.
90.	We understand that the common currency cannot exist anymore in the conditions of a selective integration – that is just monetary integration. (RFcS, URL)	Ми розуміємо, що єдина валюта більше не може існувати в умовах вибіркової інтеграції – тобто саме валютної інтеграції.
91.	We support the idea of completing the economic and monetary union based on four pillars as set out in president Van Rompuy last year's report. (RFcS, URL)	Ми підтримуємо ідею завершення створення економічного та валютного союзу, заснованого на чотирьох стовпах, як це викладено в минулорічній доповіді президента Ван Ромпея.
92.	We need changes that will deepen the level of integration with the primary aim of securing stability in the Eurozone and preventing future crises. (RFcS, URL)	Нам потрібні зміни, які поглиблять рівень інтеграції з головною метою забезпечення стабільності в єврозоні та запобігання майбутнім кризам.
93.	We support the strict rules for economic policies and	Ми підтримуємо суворі правила економічної політики та

	budgetary discipline, as well as measures striving towards better control and coordination of these policies at the European level. In this regard, we are also supportive of the idea of contracts for competitiveness and growth between member states and European institutions. (RFcS, URL)	бюджетної дисципліни, а також заходи, спрямовані на кращий контроль та координацію цієї політики на європейському рівні. У цьому відношенні ми також підтримуємо ідею контрактів щодо конкурентоспроможності та зростання між державами-членами та європейськими інституціями.
94.	We have to avoid possible moral hazard; a situation in which a country could delay important reforms and wait for a “contract” with financial aid. (RFcS, URL)	Ми повинні уникати можливого морального ризику; ситуація, коли країна може зволікати з важливими реформами та чекати «контракту» з фінансовою допомогою.
95.	That is the most effective barrier to nationalism and populism that has the tendency to regain ground in times of crisis. (RFcS, URL)	Це найефективніший бар'єр для націоналізму та популізму, який має тенденцію відновлювати свої позиції під час кризи.
96.	In this context, we should not forget that the process of European integration is still unaccomplished. (RFcS, URL)	У цьому контексті не варто забувати, що процес євроінтеграції ще не завершений.
97.	They need our help. (RFcS, URL)	Їм потрібна наша допомога.
98.	Slovakia received a similar support in previous years. We	Подібну підтримку Словаччина отримувала і в попередні роки.

	look forward to Croatia joining us in the EU soon and we hope the enlargement process will continue. (RFcS, URL)	Ми з нетерпінням чекаємо скорого приєднання Хорватії до ЄС і сподіваємося, що процес розширення продовжиться.
99.	On the other hand, the most important role in the process is played by the aspirant countries – we can advise and advocate, but they have to perform. (RFcS, URL)	З іншого боку, найважливішу роль у цьому процесі відіграють країни-аспіранти – ми можемо консультувати та захищати, але вони повинні виконувати.
100.	Our experience shows that reforms do pay off. (RFcS, URL)	Наш досвід показує, що реформи окупаються.